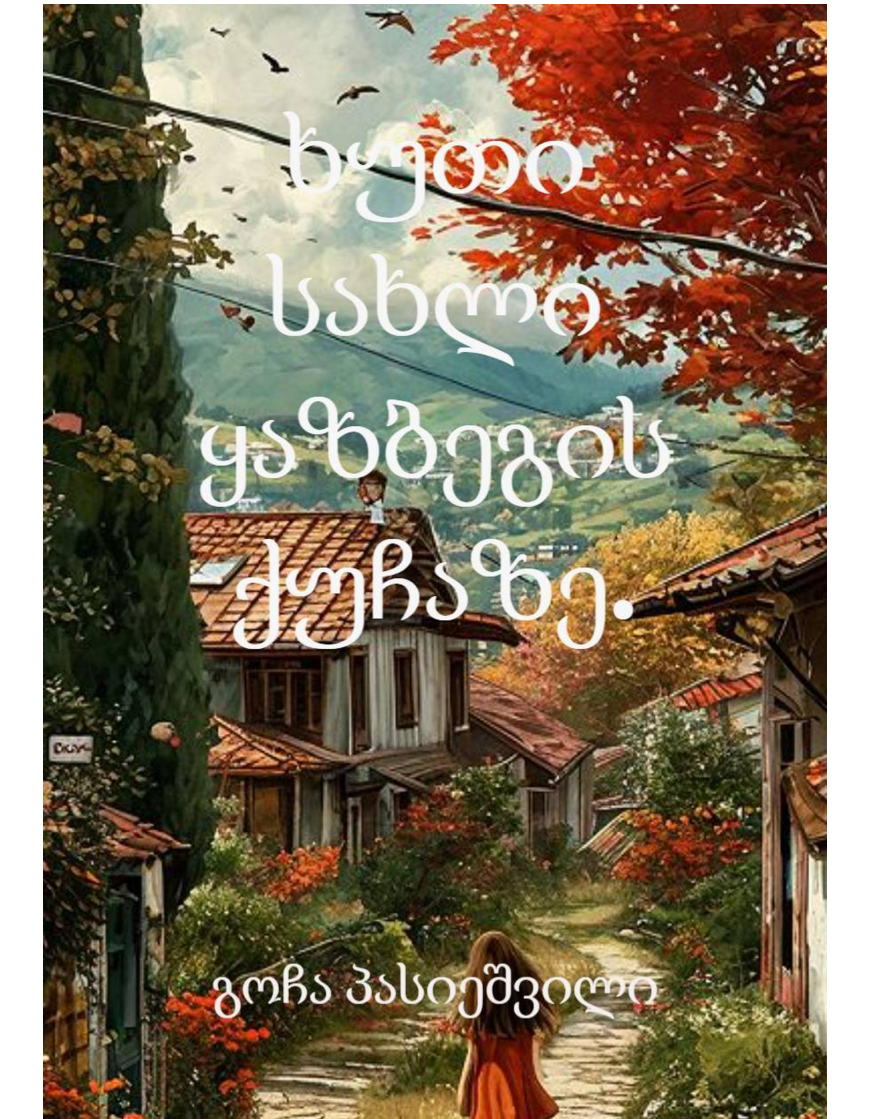

A painting of a village street in autumn. A girl with long brown hair, wearing a red dress, is walking away from the viewer down a stone path. The path is lined with houses and trees with vibrant autumn foliage in shades of red, orange, and yellow. In the background, there are green hills and a blue sky with a few birds flying. The overall style is soft and painterly.

ხუთი სახლი ვაზბეგის ქუჩაზე.

გოჩა პასიეშვილი

გოჩა პასიეშვილი ხუთი სახლი ყაზბეგის ქუჩაზე.

<https://litres.ru/73908728>

SelfPub; 2026

Аннотация

საქართველო, 1980. ღაბა მახარაძე, ყაზბეგის ქუჩა, ხუთ სახლს შორის გაკრული პაგარა სამყაროა.

აქ ხუთი ოჯახი ცხოვრობს, ასე განსხვავებული, მაგრამ სამუდამოდ დაკავშირებული შვილების ბედით. ნაადრევი გენიოსი ლუკა, მშვიდი და ჭკვიანი ლევანი, ცხელი და იმპულსური გიორგი, მოუსვენარი გამოგონებელი მამუკა და გულწრფელი, ოდნავ ჯიუტი ნინო ამ სამყაროს ცენტრია.

მათი ბავშვობა შედგებოდა ველოსიპედებისგან, მდინარე ბრზუკასგან, მუსიკალური კასეტებისა და მაფხულის უსასრულო დღეებისგან. მათი სამყარო ემყარება მარტივ და მყარ ნივთებს: მეგობრობა, პირველი სიყვარული, დედის ხაჭაპურის სუნი და საერთო საიდუმლოებები.

ღროა პირველი მრდასრული გადაწყვეტილებები, უსიგყვო გრძნობები და ფარული წყენა მშობლები. ხუთი სახლის მყიფე სამოთხე იწყებს ბმარს ნაკერებზე. შეძლებს თუ არა ბავშვობის მეგობრობის ძაფები გაუძლოს მრდასრულობის შემოგვეას?

თბილი, ნოსტალგიური და გულახდილი ისტორია იმის შესახებ, თუ როგორ ვიმრდებით, როგორ ვემშვიდობებით ბავშვობას და

როგორ ვრჩებით სამუდამოდ იმ ადგილთან და იმ ხალხთან,
სადაც გავეზარდეთ.

Содержание

Глава 1.	5
Глава 2	14
Глава 3	25
Глава 4	34
Глава 5	44
Глава 6	51
Конец ознакомительного фрагмента.	58

ხუთი სახლი ყაზბეგის ქუჩაზე.

Глава 1.

ოლიმპიადა ყაზბეგის ქუჩაზე

(თხრობა ნინოს პირიდან)

ქუჩიდან, ბიბლიოთეკის ფანჯრიდან გაჩნდა ნაცნობი, სისხლის გამყინავი გუნდი.

– ნი-ნო! და-გო-ო! – მღეროდა, ბულბულივით, ჩვენი დედა ნანული. – თუ ერთ წუთში ცოცხლებს და მშვივრებს არ გნახავთ, ხვალ კინოში ფეხით წახვალთ, ავგობუსისთვის ათი კაპიკის გარეშე!

– გიორგი, სანდრო! – მაშინვე შემოუერთდა მას მარიანა კასიაშვილი. – მე მთელი ქუჩის ყურება არ ვაპირებ! გესმით?

– ლევან! – ჩამორჩენილად შეუდგა ნათელა სანიშვილი. – მოდი სახლში და ლიაც ქუჩიდან წამოიყვანე.

მისაღებში კარის მიღმა წამით სიჩუმე ჩამოვარდა. მამაკაცების კამათიც კი შეწყდა ამ ულგიმატუმის წინაშე. მერე ბიძინას ხმა გაისმა: – აბა, მამაკაცებო, როგორც ჩანს, ჩვენი ჩემპიონატი ღროვებით შეწყვეტილად გამოცხადდება. დედა-ბუნების ძალები ჩვენს წინააღმდეგ არიან.

ჩვენ, თითქოს გვეწვეს, გავეარდით გასასვლელისკენ. ჩვენი ეზოს ოლიმპიადა ყოველთვის ასე მთავრდებოდა – არა

მსაჯის სასტვენით, არამედ დედების მოწოდებით.

მაგრამ ეს, როგორც მერე მივხვდი, მხოლოდ ანგრაჟი იყო.

ნამდვილი მოქმედება, ჩვენი ეზოს დრამატურგია, დაახლოებით ოცდაათ წუთში დაიწყო. მას ერქვა ესტაფეტის ჯოხის დიდი გადაცემა, იგივე აჭამე მეზობელი.

ლედა, ლუმელთან მდგარმა და ქვაბში ლობიო რომ ურია, შემობრუნების გარეშე მითხრა: – ნინო, მიაკითხე ჭანიშვილებს. უთხარი, გვინის აქტივობისთვის. და შენიშვნა, მალულად – ის მათი ბილიარდის მაგიდა, მტვერი ხომ არ დაფარულა, სანამ ისინი ბურთებს ურგყამენ?

წაველი. ბიძია ბიძინა ქვრივი იყო. ყველა მეზობელი აჭმევდა მას. თავისი თანამდებობით ის დიდი ხნის წინ შექმნილი დაქორწინებულიყო, მაგრამ მას აჩერებდა ის, რომ ამან შეიძლება ლუკაზე იმოქმედოს.

ჭანიშვილების მისაღებაში ისევ ბურთების ქნევა და ხმები ისმოდა. ბიძინამ კარი გააღო, ბილიარდის ჯოხი ხელში ეჭირა. – ლედისგან. ლობიო. ფიქრის... ფიქრის პროცესებისთვის, – გამოვწერე მე. მან გაიღიმა, თიხის ქოთანი რომ მიიღო. – ოჰ, გადაეცი ნანულის დიდი მაღლობა. მოდესმე შემოვიდეს ყავაზე მეზობლებთან ერთად. ამ ხმაურიანი შეკრების გარეშე, – თავი ქნა მისაღებისკენ, საიდანაც სანდროს წამოძახილი მოდიოდა: დიახ, შენთვის დახუჭული თვალებით მოვიგებ!. გასაგები იყო, რომ მამაკაცები არსად წასულიყვნენ.

მერე დათო წავიდა, რომელმაც სანიშვილების ოჯახს

მიათრია აჯაფსანდალი, თეფში გუშინდელი გაზეთ პრავდათ რომ ჰქონდა დახურული. – დეიდა ნათელა! თქვენთვის... ბოსტნეული ნიგვზის სოუსით! ჩვენგან! – გამოიგანა მან, გაახსენდა, როგორ უწოდებდა დედა ამ კერძს სტუმრების დროს, და მაშინვე მიიღო ყველის წრე პასუხად.

მერე კი ჩვენი სამზარეულოს ბლურბლზე გამოჩნდა გიორგი. ის იდგა, ფეხიდან ფეხზე გადადიოდა, ფოლგაში გახვეული მუჭით, საიდანაც კვამლისა და მამაკაცური შეთანხმების სუნი მოდიოდა. – დედისგან... მწვადი. მამამ დღეს კარგად ნადირობდა, – ჩაიბურტყუნა გიორგიმ, ისე იქცეოდა, თითქოს ჩემს მშვერას ვერაძინებდა. ნადირობდა ჩვენს ეზოს სლენგზე ზუსტად იმას ნიშნავდა, რაც მოკლა (თამაშში).

– უთხარი სანდროს მადლობა, – თქვა დედამ, შეკვრა რომ მიიღო. – და რომ დროა არა მარტო მწვადის ნადირობა, არამედ გივის ინსტიტუტში მოწყობაც. თორემ უკვე ორი წელია დივანს გვერდით უსვამს... – და გადასცა გიორგის დედას ჩვენი გომის თეფში სანიშვილების ყველით.

გიორგი გაწითლდა. კარამდე გავაცილე, დედის შემდგომი წინასწარმეტყველებებისგან რომ მეხსნა. კიბის უჯრედზე ის უცებ გაჩერდა და სწრაფად თქვა, ისე, თითქოს რაღაც სამარცხვინოში ეღიარებინა:

– იცი, ნინო... მე ხანდახან მეგონება, რომ ჯობდა, ყველა ერთად ვჭამოთ. აი ეს ყველაფერი. და ლობიო, და მწვადი, და აჯაფსანდალი... ერთ მაგიდასთან. მობეზრდა ყოველ ჯერზე კურიერივით სირბილი სახლიდან სახლში.

მე გავიცინე. წარმოდგენა ძალიან აბსურდული იყო. – წარმოგიდგენია ეს? – ვთქვე მე. – ყველა მეზობელი ერთ მაგიდასთან? ისინი ერთ სადამოში მთელ მეზობლობის ისტორიას განიხილავენ, სამ პოლიტიკურ სისტემას ააშენებენ და გადაწყვეტენ, როგორ უნდა ეთამაშა ის გაცდენილი ბურთი კუთხეში!

– მაგრამ... – ჯიუტად გაიმეორა მან. – ამ გადაცემების გარეშე... და სულელური მინიშვნებების გარეშე. – ის გულისხმობდა დედას მინიშნებას გივიზე. და, დამშვიდობების გარეშე, წავიდა სახლში.

ქალაქი მახარაძე, მაყვანეთის რაიონი, ყაზბეგის ქუჩა. ამ ქუჩაზე დავიბადე და გავიზარდე. და მთელი ჩემი ბავშვობა, მას შემდეგ რაც ხუთი წლის გავხდი და დედამ პირველად გამიშვა ქუჩაში, იზომებოდა არა წლებით, არამედ სიყვარულით – ამ ქუჩის და მისი მოსახლეების მიმართ.

ჩვენი მშობლები. რა ახლოს იყო ეს. ისინი ჩხუბობდნენ საზღვრის გამო, კამათობდნენ პოლიტიკაზე, ამაყობდნენ შვილებით, მაგრამ ძნელ წუთში პირველები მიჰქონდათ მეზობლებს თეფში ხაჭაპურით ან ქოთანის ლობიოთ. ჩვენ, ბავშვები, უბრალოდ ვცხოვრობდით ამ ღროში, არ გვიფიქრია, რა ძნელად ხვდებოდათ ისინი ეს ყველაფერი, და რომ ოდესმე დრო შეიცვლიდა კალაპოტს.

ჩვენ, ამ ხუთი სახლის შვილები, ბედმა ერთ განუყრელ კომპანიად აგვრია. ჩვენ უბრალოდ არ გავიზარდეთ ერთ ქუჩაზე – ჩვენ ვიზრდებოდით ხუთივე სახლში. შევდიოდით უკაკულ, ვჭამდით ერთი სუფრიდან, გვეძინა იქ, სადაც ღამე

დაგვხვდა. ჩვენი ყველა მშობელი იცნობდა ჩვენს ჩვევებს, რომელი იყო გარმაცა, რომელი მშვიდი ბავშვი. სათამაშოები საერთო გვქონდა, ყველა წიგნს კი ერთად ვკითხულობდით. და 1980 წლის გაფხულისთვის, როცა ყველა ფანჯრიდან მოსკოვის ოლიმპიადისას ნიკოლოზ ოზეროვის ხმა ისმოდა, ჩვენ უკვე ერთ მთლიანობას ვქმნიდით.

ლუკა. ყველაზე ჭკვიანი ადამიანი მსოფლიოში, ჩვენი ადგილობრივი გენიოსი. ყველაზე უზრუნველყოფილი ჩვენს ქუჩაზე. მის სახლში იყო ცალკე ბილიარდის მაგიდა და იაპონური ტელევიზორი ვიდეომაგნიტოფონით – ტექნოლოგიის მწვერვალი მთელი ქუჩისთვის, იქნებ ქალაქისთვისაც კი. ლუკა ცოტას ლაპარაკობდა, ყველას ოდნავ ბემოდან უყურებდა, მაგრამ მისი მდუმარე, ყველაფრის გამგები ყოფნის გარეშე ჩვენი სამყარო არასრულფასოვანი იქნებოდა.

ლევან. ჩვენი მშვიდი იდეების გენერატორი, მოსიარულე ენციკლოპედია სათვალეებით. მამის გარდაცვალების შემდეგ ის დედამისის, ნათელას, და პატარა დის საყრდენი გახდა, მაგრამ ჩვენთვის ის უბრალოდ ლევანი დარჩა – ის, ვინც ყოველთვის დაგვეხმარებოდა ამოცანის ამოხსნაში, ველოსიპედის ჯაჭვის შეკეთებაში და ამის შესახებ არავის მოუთხრობდა.

გიორგი. რაინდი შიშისა და საყვედურის გარეშე. თუ ლევანი ფიქრობდა, გიორგი მოქმედებდა – მყისიერად, ცხარედ, უკანმოუხედავად. ის სამართლიანობისთვის ნებისმიერ ჩხუბში ერეოდა და მე ისე მიყურებდა, თითქოს

ვიყავი ბროლის ვაზა, რომლის დაცვაც მთელი ქვეყნის წინაშე შეჰფიცა, მაგრამ მამაჩემივით მასწავლიდა.

მამუკა. ჩვენი მარადიული ენერგია, ხმამაღალი სიცილი და ყველაზე წარმოუდგენელი ისტორიების წყარო. ის პირველი მოიგანდა ემოში ახალ კასეტებს ფილმებითა და მუსიკით, შესანიშნავად ცეკვავდა და ნებისმიერის გამხიარულება შეეძლო. მის გარეშე ძალიან წყნარი იქნებოდა.

და მე, ნინო. მარადიული პრობლემა სახლში. ეშმაკი ქვედაკაბაში. არა წარჩინებული, როგორც ჩემი უფროსი და ნონა, არა მშეთუნახავი, მაგრამ, როგორც დედა ამბობდა, ირონიით. ჩემი მთავარი სკოლა იყო არა სახელმძღვანელოები, არამედ ნათესავები და მეგობრები, ოთხი მეგობარი და ჩვენი ქუჩა, რომელზეც ჩვენი ხუთი სახლი იდგა.

ახლა, ალბათ, ძნელი წარმოსადგენია, მაგრამ მაშინ არც ინტერნეტი გვქონდა, არც მობილური ტელეფონები, არც ეს თქვენი გაჯეტები. მაგრამ ყველაფერი დანარჩენი გვქონდა.

გვქონდა მდინარე ბჟეჟა, სადაც მთელ ზაფხულს ვატარებდით, ვბანაობდით მდინარეში და ვიწვებოდით ბრტყელ ქვებზე. გვქონდა ველოსიპედები, რომლებზეც მიმოაკლებდით მიდამოებს, ვიპყრობდით უცნობ მიწებს მეგობრულ მაყვანეთამდე. გვქონდა ფეხბურთი მეგობრული ქუჩების ბიჭებთან, საიდუმლო თათბირები ლუკას ბიბლიოთეკაში, სადაც მთელ მსოფლიოს ვიპყრობდით და მთელ თავისუფალ ღროს ვატარებდით – ჯერ თამაშებითა

და წიგნებით, მერე მუსიკის მოსმენითა და ფილმების ყურებით. ჩვენ ერთად გავიზარდეთ. კავშირის ძაფები ჩვენს ვერანდებს შორის წლიდან წლამდე ძლიერდებოდა, ერთმანეთში იხლართებოდა, ქმნიდა ძლიერ, უხილავ ქსოვილს. მე მიყვარდა ეს დრო. დრო, როცა ხეები მაღლები მეჩვენებოდნენ, ცა – უფრო ახლოს, მომავალი – ისეთი ნათელი, რომ მისი დანახვა შეიძლებოდა ჩვენს ხუთ სახლს შორის ბალახზე წოლისას.

ჩვენ მაშინ არ ვიცოდით, რომ ძალიან მალე ცხოვრება შეამოწმებდა ამ ძაფების სიმტკიცეს. რომ გაზრდა არ არის მხოლოდ ახალი გრძნობები, არამედ პირველი დანაკარგებიც. რომ ჩვენი იდეალური წონასწორობა მალე დაარღვევდა ჩვენზე დიდ რაღაცას.

მაგრამ ეს მერე მოხდება. ახლა კი 1980 წლის ზაფხული იდგა, მოსკოვის ოლიმპიადა ქუხდა, და მთავარი მოვლენები სწორედ აქ ხდებოდა – ყაზბეგის ქუჩის ხუთ სახლში, სადაც ყოველი დღე პაგარა ცხოვრება იყო, ჩვენ კი მისი მუდმივი, ბედნიერი გმირები ვიყავით.

და მთავარი სასწაული ჩვენს ქუჩაზე იყო ტელევიზორი ჭანიშვილების სახლში. არა მათ მისაღებში, სადაც ჩვენ, ბავშვებს, შესვლა განსაკუთრებული მოწვევის გარეშე აკრძალული გვქონდა, არამედ პაგარა ოთახში, რომელსაც ლუკა სიამაყით ბიბლიოთეკას უწოდებდა. იქ, სამაჯურაზე, იდგა ტელევიზორი JVC და ვიდეომაგნიტოფონი, კოსმოსური აპარატივით! და იმ დღეს ეს სასწაული მოსკოვს აჩვენებდა. ნამდვილს. ფერთას.

ჩვენ, თავგებივით, ჩავტიოტეთ ოთახში: მე, ლევანი, მამუკა და გიორგი. ლუკა არ იყო, ის ჩვეულებისამებრ ჭადრაკის კლუბში იყო. გიორგი ისე დაჯდა, რომ ჩვენი სკამები ჩაჯდომილიყო. ჩვენს შორის სულ ერთი სანტიმეტრი ჰაერი იყო, რომელიც იმ დღეს ძალიან მოუხერხებელი მეჩვენა. გიორგიმ იდაყვი მიყო და განზე გაწეულა.

გო-ო-ოლი! საბჭოთა კავშირის ნაკრების წარმოუდგენელი თამაში! – მოდიოდა ტელევიზორიდან ნიკოლოზ ომეროვის ხმა. მაგრამ მას ახშობდა ხმის ფონი, რომელიც ოდნავ ღია კარის თხელ ნაპრალში აღწევდა.

მისაღებიდან, სადაც მწვანე სუკნოზე ბილიარდის მაგიდასთან მამაკაცებმა თავიანთი, ეზოს ოლიმპიადა მოაწყვეს, ისმოდა ფრაგმენტების ნაფლეთები, ბურთების ქნევა, მძიმე ამოსუნთქვები და სიცხლის აფეთქებები.

– ალიოშა, მეგობარო! – ეს იყო გიორგის მამის, სანდრო კასიაშვილის, კარგი ღვინავით სქელი ხმა. – შენ ხომ შეშას არ ჩეხავ! ლამაზმანს ნახვრეტში აცილებ! ჯოხით, ნაჯახით კი არა!

მას მოჰყვა ჩემი მამის, ალიოშა ფასიეშვილის, მშვიდი, შერცხვენილი სიცხლი და სახლის პაგრონის, ბიძინა ჭანიშვილის, ეშმაკური ხითხითი. თამაში გრძელდებოდა. ჩანდა, რომ ამ ოთახში მსოფლიოს, ან, სულ მცირე, ჩვენი ქუჩის ბედი წყდებოდა.

დათო, რომელიც მატიჩის ანგარიშის სანახავად შემოვიდა, გიორგის მამა გააბაზანა: – შენ ლამაზმანს ნახვრეტში აცილებ... – მერე კი, ჩემსკენ მიბრუნებულმა, ჩასჩურჩულა:

– გაიგე? ბიძია სანდროს ლამაზმანი უკვე რამდენიმე წელია ხვრელში ვერ ხვდება. დედა ამბობს, თანამდებობის გამო თვალისწვდომა გაუფუჭდა. ბედმეტად მაღლა მის.

ლევანმა ამოისუნთქა და სათვალეები გაისწორა: – ბილიარდი – სუფთა გეომეტრია. დაცემის კუთხე არეკვლის კუთხის ტოლია.

– ბიძია სანდროს კი, – არ ცხრებოდა დათო, – დაცემის კუთხე ყოველთვის მეზობელ ოთახში მიდის. ბოლოს ბურთი შენს ლიას კინალამ დაარტყა.

ჩვენ გავიცინეთ, მივხვდით, რომ დათომ მცირეწლოვნობის გამო ვერ გაიგო დედას მინიშნება. მაშინ გიორგიმ გაჰკივლა, და ის აორთქლდა.

და ვიფიქრე, რომ ნიკოლოზ ომეროვი, რა თქმა უნდა, დიდი კომენტატორია. მაგრამ ის ნამდვილად გაოცდებოდა, თუკი ჩვენი, ეზოს ოლიმპიადის გახმოვანება მოუწევდა. სადაც მთავარი შეჯიბრი არაა ცურვაში ან სირბილშია, არამედ გვერდიგვერდ ცხოვრების უნარში, სადაც გამარჯვებული ის კი არ არის, ვინც ბურთს ჩააგდებს, არამედ ის, ვისი ლობიოც დღეს დანამაგზე მოსთხოვეს. და სადაც ყველაზე რთული დისციპლინაა – მეზობლებისთვის დროულად მიიტანო საჭმელი, გზაში არ დაღვარო წვეთი ამ საერთო, ასეთი მყიფე სითბოსი!

Глава 2

ბებია მერიიდან

ჩვენ ვცხოვრობდით პატარა, მიწაში ჩამრდილ სახლში ყაზბეგის ქუჩაზე. მამა ამბობდა: სამი ოთახი მაქვს და ყველა – გასასვლელია: სამზარეულოდან დარბაზში, დარბაზიდან თავის ტკივილში, თავის ტკივილიდან კი – ისევ სამსახურში. დედა დასძენდა: მაგრამ ჭერი მაღალი გვაქვს. როცა ალიოშას ვყვირი, ექო ხუთ წუთში ბრუნდება და მე ვასწრებ გაციებას. ბაფხულში ჩვენს სახლში თბილი კრამიტისა და ხარჩოს სუნი იდგა, გამთარში – ნიგვზის შეშის კვამლისა და დარიჩინის. ხოლო იმ სადამოს მასში, სრულწონიანი სადღეგრძელოსავით, შემოიჭრა მერიის დაბის სუნი.

ბებია ისევე მოულოდნელად ჩამოვიდა, როგორც ყოველთვის – თითქოს მთისწინეთიდან ქარმა მოჰგვარა. მან თან ჩამოიგანა ჩანთა, სავსე სოფლის სასწაულებით: შეკვრა შებოლილი ყველი, ვაზის ფოთლებში გახვეული, ჩურჩხელა, ქვასავით მყარი, და წყვილი ნაქსოვი წინდები ილუმალი ორნამენტით, რომელშიც, თუ კარგად ჩახალხილდებოდი, ან ირემი გამოიკვეთებოდა, ანდა გეომეტრიული ყვავილი. მე და ნონას გაწვდო წყვილი საყურე – ხელნაკეთი, მძივებისა და მავთულისაგან.

– აგარეთ ჯანმრთელობაზე, შვილიშვილებო. ქალაქში, ხომ ასეთს არ აგარებთ, – თქვა მან, და თვალებში ეშმაკის ნაპერწკალი ჩაუბრწყინდა. – მე კი თქვენი ძმა მინდა ვნახო,

როგორ გაიზარდა! დათომ სახე კრაჭუნა: მე რა? – შენ, მხედარო, – ბებიამ მხარზე ხელი დაარტყა, – მოთმინება. ბებიასთან ერთ ერთ ოთახში იცხოვრებ. გამოვცდი, ხომ არ ხვრინავ ისე ხმამაღლა, როგორც შენი ბაბუა, მას ცათა სასუფეველი. ის, ისე იყო, დათვს ბერგაში აღვიძებდა.

ღამით ჩვენი ოთახი ამიერკავკასიის რკინიგზის ფილიალად გადაიქცა. დათოს (ახლა უკვე ბებიას) საწოლიდან მოდიოდა მოზომილი, ტალღებით, ცხვირით ხმა. დათოს საწოლიდან – ჯაჭვის ხერხის ხმის ამოცდის მცდელობები. მე კი ვწეხი და ვისუნთქავდი ამ სქელ, კარგ ღვინოსავით, ჰაერს – აბზინდა, ხმელი თარხუნა, საღამქრო მორაგადის ჭვარტლი და რაღაც მიუწვდომელი ძველმანი, თითქოს ისტორიის სუნი.

– ბებო, – ჩავჩურჩულე მე, – შენგან... მთელი ცხოვრებით სუნი ასდის.

სიბნელიდან გაისმა მისი სიცილი, კენჭების გადაგორებას რომ ჰგავდა.

– ჩემო გოგონავ, ეს ცხოვრება კი არ ასდის. ეს ნავთალინი იმედებისაგან, საკმეველი აუხდენელი ოცნებებისაგან და სამრეცხაო საპონი რეალობისაგან. სიბერე, ერთი სიტყვით.

ნონა, რომელიც მხოლოდ ისე იქცეოდა, თითქოს ეძინა (რომ უფრო ბრძენი ჩანდეს), ვერ მოითმინა:

– ნინო, მორჩი სუნთქვას, ლეკვით. იკითხე რამე ჭკვიანი.

მე გავბუტდი.

– მე მნიშვნელოვანი კითხვა მაქვს! ბებო, როგორ

მოთავსდნენ შენს... ასეთ ბრწყელ მუცელში მამა, ბიძა და
ორი მამიდა? ისინი იქ, ალბათ, ქაშაყივით იყვნენ ქილაში!

ღათამ ბალიშში ჩაკრული პირით აღმოხაჩინა. ბებია
ჩუმად, კმაყოფილად გაიცინა.

– ოჰ, შვილიშვილო! მაშინ ჩემი მუცელი ბრწყელი
კი არა, მწიფე გოგრასავით იყო – მრგვალი, მჭიდრო
და მშებე ბზინავდა. ბავშვები კი შიგ – თესლივით.
იყოჩალებოდნენ, კამათობდნენ, ვინ გამოვიდოდა პირველი.
მამაშენი, ალიოშა, სულ ღვიძლში მხარს იშველიებოდა – მას
მერე იქიდან ღვიძლი მტკივა. ვმუშაობდი, ჩემო ოქროვ. არა
კონგორაში, სადაც გვინი მჟავდება, არამედ მიწაზე, სადაც
გვინიც, ხელებიც და მუცელიც – ყველაფერი ერთ წვენშია.

– ხედავ? – ისევ შემოხშიანდა ნონა თავისი ნაბეპირი,
დამრიგებლური ტონით, – შენი ბიოლოგია რომ კარგად
გეცლო, იცოდი, საიდან იბადებიან ბავშვები. არაფერი
ფანტასტიკური. ამ ტონმა, ამ მარადიულმა საყვედურმა
მომავალი აკადემიკოსისა მე გამომიყვანა ჩემი თავიდან.
გადავწყვიტე, მძიმე არტილერია ჩამეშვა.

– მაგრამ მე ვიცი, რომ შენთან საერთო საცხოვრებელში
ამირანი ჟიგულით ჩადის! დედა დეიდა სოფიკოს ეუბნებოდა,
რომ ის შენი პოტენციური საქმროა, შენ კი მასთან,
მელასავით ვენახის წინ, კუდს აქნევ!

ოთახში სიჩუმე ისეთი სქელი გახდა, რომ მასში,
ჩანდა, ყველის დაჭრა შეიძლებოდა დანით. მერე
ნონამ ჩაიჩურჩულა, და მე გონებრივად მოვემზადე
თავდასხმისთვის:

– ნინო, შენ პაგარა მომწამვლელი ჭორიკანა ხარ! შენ მე...

მაგრამ მან ვერ დაასრულა. თხელი კედლის მიღმა, სადაც მშობლების ოთახი იყო, გაისმა ღრიალი, რომლისგანაც, მეჩვენა, ღამის მაგიდაზე ჭიქები აკანკალდა.

– გეფიცებით თქვენს მომავალ შვილებს! თუ ახლა მაშინვე სიჩუმეს არ მოვისმენ – გადაგაგდებთ ქუჩაში! – და, რისხვა წყალობად რომ შეეცვალა, მაშინვე დაამატა დამნაშავე ჩურჩულით: – დედა, მაპატიეთ, დედა. ღამე მშვიდობისა.

გაყვინეთ. დათოც კი მოკვდა, მკვლარი რომ მიეჩვენებინა. მერე ნონამ, კბილებში: – ნინო, ისე გაგიშვილებ, რომ შენი შვილიშვილები მეკიკუნებენ. ბებია რომ არა...

– ჩუმაღ, ლომები, – გაისმა მშვიდი, მთის მდინარესავით, ბებიის ხმა. – ვეფხვს უღვაშები ნუ აუჩაჩუნებთ. თქვენი მამა მთელი ღღერა ციფრებს, ცხვრებივით, უჯრებში აძოვრებს. ცხვრები კი, ისინი სულელები არიან, მიმოიფანტებიან. ის იჭერს მათ, აშენებს, ისინი – ფშვი-ი-ი და სხვა გრაფაში. მან ნერვები უნდა დაიბოგოს. და არა იმის მოსმენა, როგორ ჩაჩოქებენ ქათმები ბუდეზე.

მაგრამ მე უკვე მივფრინავდი, როგორც მატარებელი მოწყვეტილი მუხრუჭით.

– მან პირველმა დაიწყო! ის თავისი მარადიული ბიოლოგიით, ბიოლოგიით! თვითონ კი ამ ამირანთან...

კარი ისეთი ქონკანით გაიღო, რომ, მეჩვენა, მთელი რაიონი გაიღვიძა. მღურბლზე იდგა მამა. ერთ ხელში – ჩვენი საბანი, მეორეში – ურყევი ნება.

– საკმარისია, – თქვა მან ყინულოვანი ტონით. – აივანზე.

ორივე. სანამ არ დაჭკნებით. ბებიას ძილი წაგართვით.

ჩვენ, ცხვარივით (ისეთებივით, მამის ანგარიშიდან), მივბინდით ვერანდისკენ. მამამ საბნები გვაყარა და კარი ისე ჩააკეცა, თითქოს ფარაონის აკლდამას ალუქავდა. მივეყრდნოთ აჯიკის ქილებს. სახლიდან ისმოდა ბებიის ბუტბუტის მონოლოგი: უმცროსი – ცეცხლია, გოგო არა. ასეთებს ძველად სათხოვრად აძლევდნენ – რომ ქმარს მისი ხასიათი გაეღესა, როგორც სათლის ქვა... და მამის დაღლილი ხმა პასუხად: დედა. ახლა ამას ინდივიდუალობას უწოდებენ. ეს მხოლოდ ინსტიტუტი კურნავს. ან ქორწინება.

ასფალტი, დილიდან სადამომდე მზით დალულაქებული, ღნებოდა, და თვით მდინარე ბუეუაც კი, ჩანდა, ჩვეულებრივზე გარმაცად მოედინებოდა. თავმესაფრის ღრო იყო – სახლის სიგრილეში დამალულიყავი, ცივი ხელნაკეთი წვენი დაგელევნა და ძველი ამბები მოესმინა.

ლანჩისთანავე მოვრბივარ ქუჩიდან, როცა მზე ბენიგში იდგა და ციკალებიც კი ჩუმდებოდნენ. ნონა უკვე იქ იყო – იჯდა დაბალ ტახტზე, გარშემო ბალიშებმოწყობილი, და რაღაც სქელ ჟურნალს კითხულობდა. ოთახში მშრალი პიგნის, ძველი ავეჯის და კიდევ რაღაც მიუწვდომელი სუნი იდგა, რასაც მე ჩემთვის ბებიის სულს ვეძახდი – ყავის, საკმევლისა და ვაშლის ჩირის ნარევს.

– მოხვედი, მოძრაობავ, – ბებიათ თვალი ასწია ქსოვისაგან. პატარა, მშრალი, გასაოცრად ცოცხალი თვალებით, ის, ჩანდა, ყველაფერს ხედავდა – ფიქრებსაც, საიდუმლოებებსაც, და იმასაც კი, რაც ხვალ მოხდებოდა. –

დაჯექი, ჭამას ხომ არ ისადილებ?

– ვჭამე, ბებო, – ჩავკოცნე ნაოჭიან ლოყაში და მის გვერდით მივჯექი. – მოსაწყენია. ცხელა. არაფერი მინდა.

– ოჰ, მოსაწყენია? – ბებიამ დააგო ქსოვა და ეშმაკურად მომაშტერდა. – მაშინ მოდი, გართობა გაგართოთ. ყავის ნალექზე. დიდი ხანია არ მიკითხავს, ხელები მქავს.

ნონამ ჟურნალი გაღაღო, მე გავიხარე. ბებია ბელისწერის ოსტატი იყო – მთელი ქუჩა მოდიოდა მასთან რჩევისთვის, როცა ის ჩამოდიოდა, თუმცა თვითონ უარს ამბობდა: ბელისმთქმელი კი არა ვარ, უბრალოდ ცოტას ვხედავ.

– თურქა მოიგანე, – ბრძანა ბებიამ, და მე სამზარეულოსკენ გავფრინდი.

ნახევარ საათში, როცა ყავა დალიეს და ფინჯნები ამოაბრუნეს სათეჭეროზე, რომ ნალექი კელლებზე ჩამოსდგომოდა, ბებიამ ჯერ ნონას ფინჯანი აიღო.

ის დიდხანს და თვალთათვალიებდა ახირებულ ნახაგებს, აგრიალებდა ფინჯანს, და სახე სულ უფრო სერიოზულდებოდა.

– აბა, ბებო? – ვერ მოითმინა ნონამ. – რა არის იქ? ჩავაგორებ სესიას?

– შენი სესია ისე იქნება, როგორც საჭიროა, – ნელა, გაწყვეტილებით დაიწყო ბებიამ. – შენ ჩემთან ჭკვიანი ხარ, ყველაფერს ჩააბარებ. მაგრამ მერე... შეხვდები ადამიანს. მაგრამ აქაურს, ჩვენთაგანს. მაღალი, ღია, ხელები კეთილი. ის შენს ბელს შეგიცვლის.

ნონამ ცხვირი აიწეჩხრა: – ბებო, მე უნდა ვისწავლო და

არა საქმრო ვეძებო. ისიც – მახარაძელები.

– ვინ გეუბნება საქმროზე? – ბებიაშ წარბი ასწია. – მე აღამიანზე გეუბნები. იქნებ მეგობარი. იქნებ მასწავლებელი. იქნებ უბრალოდ გამვლელი, რომელიც საჭირო სიგყვას იგყვის. შენ სიფრთხილზე – არ გაუშვა. – მან კიდევე ერთხელ გადააგრილა ფინჯანი და უფრო ჩუმად დაამატა: – და კიდევე... ახალ წელს ფრთხილად იყავი. შეგიყვარდება.

– შემიყვარდება? – გამოაცხადა ნონამ. – ბებომ ისე თქვა, ისე იქნება.

ნონამ და მე ერთმანეთს გადავხედეთ. ბებიის წინასწარმეტყველებები ყოველთვის ახდებოდა, მაგრამ არასდროს – პირდაპირ. მათი ამოხსნა სჭირდებოდა, როგორც რთული რეზუსის.

– ახლა შენ, – ბებიაშ ჩემი ფინჯანი აიღო.

გავყინე. გული უფრო ხშირად მიცემდა. რაღაც მნიშვნელოვანს ველოდები – სიყვარულზე, ბელნიერებაზე, იმაზე, რასაც ყველა ბედისწერა ჰპირდება ახალგაზრდა გოგონებს.

ბებია დიდხანს უყურებდა. ძალიან დიდხანს. მერე თვალი ასწია ჩემკენ, და მის თვალებში გაბრწყინდა რაღაც უცნაური – გაცეცხისა და შფოთვის ნაზავი.

– უცნაური საქმეა, – ჩაილაპარაკა მან. – ორი გზა გაქვს, ნინო. და ორი – არა შენი.

– როგორ? – ვერ გავიგე.

– აი, ასე. დგახარ გზაჯვარედინზე. მარჯვნივ წახვალ – ერთ ბელნიერებას იპოვი. მარცხნივ – მეორეს. არჩევანი კი

უნდა გააკეთო. და არ შეცდე, რადგან უკან გზა არ იქნება.

– და ვინ არის იქ, ამ გზებზე? – პასუხი მოვითხოვე. – აღამიანები?

– აღამიანები, – თავი დაუქნია ბებიამ. – ორია. სულ სხვადასხვა. ერთი – ცეცხლივით, კაშკაშა, ცხარე, შეიძლება დაიწვა. მეორე – წყალივით, მშვიდი, ღრმა, შეიძლება დაიხრჩო. და ორივეზე მოგეცოდება. და საკუთარ თავზეც მოგეცოდება.

ბურგზე მოროს ციალი გამირბინა. ცეცხლი და წყალი. გიორგი და ლევანი. ისეთი მარტივი, ისეთი გასაგები. და ისეთი საშინელი.

– მესამე? – ამომაცდა თავიდან.

ბებიამ გაკვირვებული წარბები აიწია: – მესამე? რა მესამე?

– აბა... – ჩავიბნე. – არასდროს იცი. იქნებ მესამეც არის?

ბებიამ ისევ ჩახალხილდა ფინჯანში, დააგრიალა, სუნიც კი ასჭერა, თითქოს იქ იყო პასუხი ჩაფლული. – არა, – თქვა მან ბოლოს. – მესამეს ვერ ვხედავ. მხოლოდ ორი. შენ, ისევე, ვიდაც მესამეს ელოდები?

– არა, – სწრაფად ვუპასუხე მე. – უბრალოდ ვკითხე.

მაგრამ ნონამ, უფროსმა, ყველაფერი გაიგო. მან ყურადღებით შემომხედა და არაფერი უთქვამს. მხოლოდ ეს საუბარი გადადო მეხსიერებაში – ყოველი შემთხვევისთვის.

ბებიამ კი იმ ღროს ფინჯანი ამოაგრიალა და დაფიქრებულმა მოკარა მისი კიდე. – კიდეც ვხედავ, ნინო, რომ ბევრი გკადრებს. გული გაქვს დიდი, ყველასთვის

ყოფნის. მაგრამ აირჩევ? ეს არის ყველაზე რთული – არჩევანი. იმიტომ, რომ ერთს ირჩევ, მეორეს ყოველთვის კარგავ.

– თუ არ ავირჩევ? – ჩუმად ვკითხე.

– არ შეიძლება, – მოკვეთა ბებიამ. – ცხოვრება აირჩევს შენთვის, ისე, რომ თვითონაც არ გაიხარებ. ჯობია თვითონ აირჩიო. – მან ამოისუნთქა და ფინჯანი გაღაღო. – ზოგადად, შვილიშვილებო, ნუ იტვირთებით. ეს ყველაფერი – ცხოვრებაა. ბედისწერა კი... რა არის ბედისწერა? ის რუკასავითაა. რუკა – არ არის გზა, მასზე მხოლოდ სანახავია.

– შენ კი, ჩვენთან იქნები? – იკითხა ნონამ. – რჩევას მოგვცემ?

– მე ყოველთვის თქვენთან ვარ, – უბრალოდ თქვა ბებიამ. – გულში. თავში. თქვენ სიზმრებში. მაშინაც კი, როცა მე აღარ ვიქნები, მაინც გვერდით ვიქნები. დაიმახსოვრეთ ეს.

ყელში მომაწყდა. მე ჩავეხუტე ბებიას, ცხვირი მის რბილ მხარში ჩაეყავი. – ბებო, ნუ ამბობ ასე. შენ კიდევ ასი წელი იცოცხლებ.

– ასი – არა ასი, მაგრამ რამდენიც მიწერია, იმდენს ვიცოცხლებ, – მომეფერა ბებია. – შენ კი დაიმახსოვრე დღევანდელი დღე. და ეს ფინჯანიც დაიმახსოვრე. შეიძლება ოდესმე გამოგადგეს.

ჩვენ კიდევ დიდხანს ვისხედით სიგრილეში, ვსვამდით პიგნის ჩაის, ვისმენდით ბებიის ისტორიებს ახალგაზრდობაზე, ომზე, სიყვარულზე. სადამოს კი, როცა

მზე ჩავიდა და სიცხემ მოიკლო, მე და ნონა წავედით მამასთან მისასალმებლად.

– რა დაგეძარათა, ისე გაჩუმდი? – იკითხა ნონამ გზაში.

– ვფიქრობ.

– რაზე?

– არჩევანზე. შეცდომის – იმის მეშინია.

– შეცდომა არ არის საშინელი, – თქვა ნონამ. – საშინელი ის არის, არ სცადო. ბებია მართალია – იცხოვრე, სანამ ახალგაზრდა ხარ. არჩევანი კი... თვითონ მოვა. როცა საჭირო იქნება.

თავი დაუქნიე, მაგრამ სულზე უცნაური ნაგამალი დარჩა. ცეცხლი და წყალი. გიორგი და ლევანი. მესამე? საიდან გაჩნდა ეს მესამე ჩემს თავში? და რატომ მიჩნდება მასზე ფიქრისას გული ისე ძლიერად, როგორც იმ ორის შეხედვისას?

პასუხი არ იყო. მხოლოდ თბილი ივლისის საღამო, ჭრიჭინების ჭიკჭიკი და გზა სახლისკენ, ვარსკვლავებით მოჭედილი.

ღილით ბებია, გამგზავრებისას, მომეხვია და ჯიბეში ფული ჩადგა. აიღე, ჩემო მზევ. იყიდეთ რამე სულისთვის.

– მობრძანდით მერიაში, – უთხრა მან მე და ნონას. – ჩვენთან ჰაერი თქვენი, მგვრიანი კი არა. ჩვენთან ჰაერი – ჭაჭის პირველივე ყლუქსავითაა: ჯერ ახრჩობს, მერე გათბობს, მერე კი სიმღერა მოგენდომება. და ადგილები – იმდენი, რომ იმდერე, თუ იჩხუბე. მეზობლები მხოლოდ ღობის გადაღმა მოგცემენ რჩევებს, და არა ტელეფონით, არ

ეჭორებოდნენ.

მან თვალები ნონას გადაავლო... და თვალები მისი ეშმაკურად გაბრწყინდა.

– და ამირანები არ გეყავს. მხოლოდ მწყემსები და გრაქტორისტები. ჟიგულით – მხოლოდ კოლმეურნეობის თავმჯდომარეს ჰყავს.

ნონა ისე გაწითლდა, რომ შეიძლებოდა შექნიშნად გამოეყენებინათ. მერე ჩვენ გავიცინეთ, და გუშინდელი მთელი ომი ამ სიცილში ჩაიხრჩო. დავპირდით. მაგრამ არ იყო ბედად.

როცა ტაქსი ვოლგა, შავ კვამლს რომ აფურთხებდა, გაუჩინარდა, მე ღრმად ამოვისუნთქე. ჰაერი ისევ ჩვენი იყო, ბენზინითა და ცხელი ასფალტის სუნით გაჯერებული. მაგრამ კიდევ მთელი დღე ჩემი ბლუზიდან, ბალიშიდან, მოდიოდა ეს მომწარო-ტკბილი შლაიფი – სიბერის სუნი, რომელიც სინამდვილეში ახალგაზრდობის სუნია, მხოლოდ ძალიან, ძალიან დიდი ხნის წინ ნაცხოვრები.

Глава 3

როგორ იხსნა დელფინმა ზორკი

სკოლის ბრიგადაში ჩაის კრეფისთვის გაცემული პრემია აღმოჩნდა არა უბრალოდ სიგელი, არამედ ბილეთი ფუფუნებისა და ზღვის ნიავის სამყაროში – მოგზაურობა ბათუმში! ჩვენს მძინარე მახარაძეში ეს შემოიჭრა, როგორც ქარიშხალი. ჩემმა მეგობრებმა, ნინამ და ნანამ, დაიწყეს მზადება, როგორც დიდი თეატრის სცენაზე გასასვლელად.

– ნინო, რის ჩაცმას აპირებ? – მეკითხებოდა ნინა, მესამე კაბას რომ ირგებდა. – მე, აი, ეს დედამ თბილისიდან მომიტანა, აქ ნაქარგებიანი ჩანართებია...

– მე კი, – ამაყობდა ნანა, – მაქვს რვა-სოლიანი მზის-ქვედაკაბა! რომ დავტრიალდები, ბიჭები მზესუმზირებივით მაბრუნებენ თავებს!

ჩემს გარდერობში კი ორი ვარიანტი იყო: ნონას ჯინსი, მუხლებზე გაცვეთილი, როგორც მოხუცი ვირის სახე, და ქვედაკაბა, საიდანაც ერთ წელიწადში ისე გამოვზარდე, რომ ჩანთის სარტყელს დაემსგავსა.

– მამა, – დავიწყე შეტევა, მამა რომ მივაგენი ღობის შეკეთებაზე. – ბათუმში ზღვაა. იქ ქარია. ქვედაკაბაში ბუშტივით გავფრინდები. ჯინსი კი მოღურია. და პრაქტიკული.

ალიომა ფასიემვილი, ლურსმანს რომ აკრავდა ნეიროქირურგის განწყობით, წუწუნით ჩაილაპარაკა:

– ჯინსი, ამბობ? იცი, რამდენი შრომაა საჭირო, რომ ეს შარვალი იყიდო? მთელი თვე შიმშილობა, რომ შენ ბათუმში პრაქტიკულად გამოიყურებოდე.

დედა, ნანული, სარეცხის ხელსაბანით რომ გადიოდა, შეალო:

– ალიოშა, ნუ აშინებ ბავშვს გაჭირვებით. ის ხომ კოლხურად კი არ მიდის, არამედ ბათუმში. იქ დელუზინები, ისინი შეიძლება ცხოვრებაში ჯინსი არ უნახავთ. მათ ერთხელ მაინც შეხედონ.

მარცხი აშკარა იყო. მაგრამ... ჩემი მზერა ჭანიშვილების სახლზე გაჩერდა. უფრო ზუსტად – ლუკას გარდერობზე. იქ შეღწევა უფრო ადვილი იყო, ვიდრე სეიფში: მათ სახლში ყველა კარი ღია იყო, იმიტომ, რომ პროკურორ ბიძინას გაძარცვა თვითმკვლელობის ტოლუასი იყო, მის შვილს კი – უბრალოდ ჯერ არ მოსვლოდა ვისმე აზრად.

ლუკას ოთახში ისეთი წესრიგი სუფევდა, რომ მხოლოდ ლაბორატორიას შეედრებოდა. ჯინსი ისე თანაბრად ეკიდა, თითქოს ლაზერული ღონით იყო გასწორებული. მე გავიხადე ჩემი ტანსაცმელი, მისი ჩავიცვი და სარკესთან გავყინე. ანარეკლი თვალწარმტაცი იყო: ისე გამოვიყურებოდი, როგორც გმირი არა ჩვენი ეზოდან, არამედ გადაცემიდან მელოდიები და რიტმები უცხოური ესტრადიდან.

ამ დროს კარი გაიღო. ლუკა შემოდგა ბლურბლთან, ჭადრაკის დაფა ხელში ეჭირა. მისი სახე, რომელიც ჩვეულებრივ მხოლოდ კონცენციაციას ან უმნიშვნელო მოწყენილობას გამოხატავდა, ახლა აღგაცეხას

გამოსახავდა.

– შენ ძალიან გერგება, – თქვა მან ბოლოს. – სად იშოვე?

– ლუკა, შენ ნამდვილი მეგობარი ხარ! – გავიხარე მე. – მაგრამ სად ვიშოვე, ვერ გამოიყვანო?

– ჩემს კარადაში, – უპასუხა მან გაკვირვების ჩრდილის გარეშე. – მხოლოდ სვიტერი ამოაგრიალე შიგნიდან – იქ იარლიყი გამოსცქვალის. კისერს გაგიხახუნებს.

შემდეგი მოქმედების სახელწოდება იყო ოპერაცია ზორკი. მამის გადაყოლა, რომ ფოტოაპარატი დაეთმო, უფრო ძნელი იყო, ვიდრე ჯაჭვის ძაღლს ძელის გამოგლეჯა.

– მამი, მე ისე მოვუარებ, არავის არ მივცემ! – ვფიცებოდი მე.

– ისე გჯერა, – პასუხობდა მამა.

– ალიოშა, საკმარისია, – ჩაერიო დედა. – მიეცი აპარატი. მოდი, ნათესავებმა ნახონ, რომ ფასიეშვილებისთვის არა მარტო ქათმები და ღორები არიან ფოტოგენურები, არამედ ქალიშვილებიც მზეთუნახავები არიან.

არგუმენტმა იმოქმედა. მამა ჩაბარდა, როგორც ციხე ხანგრძლივი ალყის შემდეგ, მომცა ზორკი ორმოცწუთიან ინსტრუქციასთან ერთად, სადაც განსაკუთრებით გამოყო: და არ დაგცდეს ფილმის გამოცვლა!

ბათუმის გზა ავტობუსში მგალობელ ქაშაყებით სავსე ქილას ჰგავდა. მაგრამ ჩვენ მხიარულად ვიყავით. ვყვიროდით სიმღერებს, ძრავის ღრიალსაც ვახშობდით გზის ბოლოსთვის ყველა ყრუ გავხდით, მასწავლებელს კი მოგვცა ჩვენი დამშვიდება.

ბათუმმა მიგვიღო ჯერ მშვენიერი ხელით, მერე ზღვის, თევზისა და თავისუფლების სუნით. დელფინარიუმში დაიწყო დიდებული ფოტოსესია. მე ვაწკაპუნებდი ყველას: მეგობრებს პალმის ხესთან, მასწავლებელს ნაყინით (წვეთი ნიკაპზე – ბუნებრიობისთვის), კლასელ ვახტანგს, რომელიც ხელებზე დადგომას ცდილობდა და ამის ნაცვლად კაქტუსს დააჯდა, თეთრსახიან იკუცსკელ იუნგებს. შთაბეჭდილებები ზღვა იყო. გარშემო ბევრი საცეკვაო მუსიკა იყო, და მე უკვე გონებრივად ვცეკვავდი..., მაგრამ ბედმა უფრო ეპიკური თავგადასავალი მაჩუქა.

დელფინარიუმი ხალხით იყო სავსე. ირგვლივ ისმოდა მეტყველება რუსულად, ქართულად, ზოგი კი ინგლისურადაც კი ლაპარაკობდა. დედები შვილებით უბრალოდ შემოერტყნენ ყველა სავარძელს, და თუმცა ხელი კარგი იყო, დელფინებამდე მაინც შორი იყო. არგო – დელფინი და წარმოდგენის ვარსკვლავი – ხტებოდა წყლიდან თავის ნათესავებთან ერთად და უბრალოდ წარმოუდგენელს აკეთებდა. მე, გადავწყვიტე, საუკუნის კადრი გამეკეთებინა, ბოლომდე გავძვერი. ხელში მეჭირა არა უბრალოდ ფოტოაპარატი, არამედ ბედი, მამის მიერ ჩემთვის ჩაბარებული.

– და ახლა არგო გადახტება ცეცხლის რგოლში! – ქუხდა ხმა.

არგომ ისროლა. და ამ მომენტში მისმა ძლევამოსილმა კუდმა, როგორც განრისხებული ნეპტუნის ნიჩაბმა, ისეთი წყლის ჭავლი მომაწ[❖]რა, რომ წამით თავი შხაპის ქვეშ

ვიგრძენი. ზორკი ამოფრინდა ჩემი ხელიდან, ჰაერში აკრობატიკა იქნა და ჩუმი ბზიკით მწვანე უფსკრულში გაუჩინარდა.

მუსიკა ხმამაღლა აგრგინდა, ჩემგან კი ისეთი ხმა გამოვიდა, რომ, მეჩვენა, დელფინარიუმის კედლები შეიმუხრა. ეს არ იყო ყვირილი. ეს იყო სამოქალაქო თავდაცვის სირენის ყბუილი, დაჭრილი მარტორქის ღრიალში შერეული.

– ფოტოაპარა-ა-ატი!!! – ვღაღადებდი მე, აკანკალებული თითით აუზისკენ მიჩვენებდი. – ის იქ არის! ის იძირება!

მასწავლებელი გამოვარდა:

– ნინო, დამშვიდდი! მის ამოღებას მოახერხებენ!

– მან ცურვა არ იცის! – გგიროდი მე, უკვე მთლიანად თავს ვაიგივებდი გაჭირვებულ ზორკისთან. – ის მძიმეა!

ჩემი ტირილი გახდა დელფინების წარმოდგენის საუნდგრეკი. იმ მომენტში, როცა ისინი სცენარის მიხედვით მღერას უნდა შედგომოდნენ, მთელი დარბაზი მხოლოდ ჩემს ნაგვრივა-ტირილს ისმენდა:

– მამა მოვკლავ მე! ის ჩაის შესახებ მელა-აპ-არა!

მშობლები ჩურჩულებდნენ:

– საწყალი გოგონა, ალბათ, ოჯახში ერთადერთი ფოტოაპარაგია...

– გავიგე, მას ხელიდან თოლიამ წაართვა? – იბადებოდა პირველი ლეგენდა.

– არა, ეს დელფინმა გადაყლაპა! – მაშინვე ჩნდებოდა მეორე, კიდევ უფრო ეპიკური. – ამბობენ, სურათებზე

საიდუმლო ობიექტები იყო!

მე ვიქეცი მთავარ აგრაქციონად. დელუზინები მე მიყურებდნენ მუნჯი საყვედურით, როგორც კოლეგას, რომელმაც ნომერი ჩაშალა.

როცა წარმოდგენა დასრულდა, მასწავლებელი მივიდა მომსახურე პერსონალთან და სთხოვა, აემოლებინათ ფოტოაპარატი. გაწვრთნელმა გასტვენა. ერთ-ერთი დელუზინი ჩაყვინთა და ამოჩნდა ბორტთან, კბილებში ეჭირა ჩემი ფოტოაპარატის ჩანთა ისეთი სახით, თითქოს პაგრონს ჩუსტები მოუგანა. აპარატი სველი იყო, მაგრამ მთლიანი.

– აი, – თქვა მამაკაცმა მხიარულად. – თქვენი დამხრჩვალე. ამოიღეთ. აღარ აჭამოთ.

უკან დაბრუნების გზა პირქუში იყო. მე ვიჯექი, მოვკიდე ზორკი და ვფიქრობდი იმაზე, რომ ახლა ჩემი ცხოვრება დასრულებულია. მეგობრები ცდილობდნენ, გამემხიარულებინათ:

– ნინო, ნდა! ახლა შენ ბათუმის დელუზინარიუმის ლეგენდა ხარ! შენ შეიძლება შეიყვანონ მაგიაზე: 1980 წელს არგოს წარმოდგენის დროს, ვიზიტორმა ნინო ფასიეშვილმა გამართა ვოკალური ნომერი, რომელმაც დელუზინების გალობას დაჩრდილა.

– დიახ, – ვიცინე მე. – ვიმოგზაურებ ქვეყნის დელუზინარიუმებში, როგორც მოწინააღმდეგე-მოგზაური.

სახლში სიჩუმა მელოდა. სამზარეულოზე იჯდა მამა. მან შემომხედა ჩემს ნაცრისფერ, გაფუჭებულ სახეს, სველ ჩანთას.

– აბა, – იკითხა მან უგრძნობლად. – ბათუმის წყალი ჩამოიგანე საჩუქრად?

მე ისევ დაიწყო გირილი, გამოვხატე ისტორია კულზე, ფრენაზე, მწვანე უფსკრულზე.

მამამ აიღო მორკი, გახსნა, კორპუსზე თითი დააკაკუნა.

– ისე, – თქვა მან. – წყალი დალია. მაშ, შიგ ახლა პაგარა მაგი მღვაა. დელფინითურთ. – მან აპარატი ყურთან მიიგანა, ჩაესმინა. – ჩუმადაა, არ აწკაპუნებს. დელფინს ჩაეძინა. იდი ჭამე. ხვალ დავშლით, გავაშრობთ. იქნებ კიდეც გაგვრგოს. თუ არა... – მან დრამატული პაუზა გააკეთა, – ...მომავალი წელი, მთელი წელი, ოჯახური ალბომისთვის სურათებს ფერადი ფანქრებით დახატავ.

მან იღიმილი. და ამ ღიმილში არც წყენის წვეთი იყო. იყო დაღლილი სიბრძნე და სიამაყის წვეთიც კი: ქალი–შვილი თავგადასავალში გაეხვა, მაგრამ არა ჩვეულებრივში, არამედ დელფინთან და საერთაშორისო სკანდალთან ერთად.

მე ვწექი ჩემს ოთახში, სიბნელეში, და ვუსმენდი, როგორ მორიდა კედლის მიღმა მამა დაშლილ მორკისთან. ისმოდა ხრახნის ბუბლუნი და მისი ჩუმი ბუტბუტი: და სად წავიდა ეს მე-ნ გადაცემათა კოლოფი, საინგერესოა... იქნებ დელფინმა გადაყლაპა?

ლუკას განსაცმელი ვერანდაზე იშრობოდა. შიში გადიოდა, სადღაც ღრმად, შენელებული, და მის ადგილას მოდიოდნენ მშვიდი, ახალი ფიქრები.

პირველ რიგში, მივხვდი, რომ უფროსები არ არიან

მონოლითები. მეორე – ზღვა. ის უზარმაზარია, მარილიანი, თავისუფლების სუნი ასდის. და დელფინები მასში – ღმერთებივით არიან სხვა სამყაროდან. მაგრამ მე იმ ზღვასთან შევედი და უკან ჩამოვიგანე არა აღტაცება, არამედ შიში და სველი ფოგოაპარატი. ნიშნავს, რომ ყველაზე მთავარი – არა სად ხარ, არამედ ვინ ხარ. და რას მიაქვს შენი გული. მე მივექონდი შიში რას იტყვიან, სურვილი, რომ მეჩვენებინა, და უაზრობა. და მივიღე ჩემი დამსახურება. მომავალში (თუ იქნება), მე უბრალოდ წავალ დელფინების სანახავად. და არა მათი გადასაღებად, სხვისი მოწონებისთვის.

და მთავარი... მე ყოველთვის ვფიქრობდი, რომ გამბედაობა – ის არის, როცა არ გეშინია. დღეს გავიგე, რომ გამბედაობა – ის არის, როცა გეშინია, მაგრამ შენს შიშზე არ გცემენ. არამედ დროს გაძლევენ, ამოისუნთქო. და დასცინებიან კიდეც, რომ თვითონ იცინო საკუთარ თავზე.

მე ოღევით თავი გადავიხურე. ყელში ისევ ატანჯა, მაგრამ ახლა არა შიშისგან, არამედ უცნაური, მაწვდილი მაღლიერების ნაგამალი.

დასკვნა იყო მარტივი და ნათელი, როგორც დილის მზე ჭექა-ქუხილის შემდეგ:

ოჯახი – არ არის ის, როცა გიყიდიან ჯინსს. ოჯახი – ის, როცა შენი შეცდომა, ხმამაღალი, სველი და სამარცხვინო, ხდება არა ომის მიზეზი, არამედ ახალი თავი ოჯახის ისტორიაში. ისტორია, რომელსაც ისე მოყვებიან სუფრასთან, წლიდან წლამდე სულ უფრო და უფრო

ხმამაღლა იცინიან. და მე უკვე თითქმის მოუთმენლად ველოდი იმ მომენტს, წლების შემდეგ, როცა ჩემს შვილებს ვეტყვი: აი აი, იყო ერთი მოგზაურობა ბათუმში... და მამა, რომელიც მოპირდაპირე მხარეს იქნება, ნამდვილად ჩაამაგებს, მომათრახებს: ...და ერთი ძალიან გაწვრთნილი დელუზინი.

მე დავიძინე. სიზმრების გარეშე. მძიმე, საბავშვო ძილით, როგორც ხანგრძლივი და რთული, მაგრამ პატიოსნად ნაცხოვრები დღის შემდეგ.

Глава 4

თავი 4.

მამაკაცები მთელი ცხოვრება დედებს მოწყენით იხსენებენ

ბიბლიოთეკაში ვიჯექი და მეგობრებთან ერთად ჟურნალს ვათვალიერებდი. ფანჯრიდან გავიხედე და ვფიქრობდი, როგორ აწველის ბებია ახლა ძროხას და მხარზე გადაყრილი კომენტარებით ასხამს ქალაქელებს, რომლებიც ლექსებს კითხულობენ იმის მაგივრად, რომ კარგოფილი ამოთხარონ.

უცებ ბიბლიოთეკის კარი ჩხრიალდა. მღურბლზე გაიყინა ბიბლიოთეკარმა, ღია სემიონოვნამ. მისი სახე უცნაური იყო – ჩვეულებრივი სიმკაცრე სადღაც გაქრა, დარჩა მხოლოდ რაღაც მოუხერხებელი თავაზიანობა.

– ფასიეშვილი ნინო, – დამიძახა მან. – შემოდი ჩემ კაბინეტში.

კაბინეტში ჩემად იყო. არაჩვეულებრივი სიჩუმე ჩვეულებრივ, აქ ხმაური იდგა, ცარცის, სიგარეტის კვამლისა და ძველი ჟურნალების სუნი იდგა. ახლა კი ყველა იჯდა მერხებთან და მე მიყურებდა. არა უბრალოდ მიყურებდა – მაცილებდნენ მზერით. მზერით, რომელშიც იყო ჩემი, გულისამაჩუყებელი სინანული.

მაგიდასთან იდგა ნონა. ჩემი ყოველთვის თავდაჭერილი, არეულ-მორეული და. მისი თვალები წითელი იყო, ხელში კი ისე ეჭირა ცხვირსახოცი, თითქოს მისი გახევა უნდოდა.

– ნინო, – თქვა მან ისე ჩუმად, მაგრამ ისე მკაფიოდ, რომ სიტყვები მთელ კაბინეგზე გაისმა. – ბებია. ის მოკვდა. ჩვენ სახლში უნდა წავიდე. მერიაში შესაკრებად.

სიტყვა მოკვდა ხმამაღლა არ გაჟღერებულა. ის ჩამოვარდა, როგორც მძიმე ქვა სიჩუმის ჭაში, და მისი ჩავარდნის ექო გავრცელდა მთელს ჩემს სხეულზე. ჯერ არაფერი. მერე – შეგრძნება, თითქოს მე ფეხქვეშ იატაკი მომართვეს. მე შევხედე ნონას, მის შეკრულ თითებს, მის აკანკალებულ ნიკაპს. და მაშინ ეს არაფერი შიგნიდან გამომივარდა. ცრემლები თვითონ წამოვიდა, ყოველგვარი ბრძანების გარეშე, ცხელი და მარილიანი, მიწყვიტა სახე, ყელი, სული. მე არ ვგიროდი ხმამაღლა. მე უბრალოდ ვიდექი და ვგიროდი, ჩუმად და უმწეოდ, ხალხი კი თვალებს აშორებდა.

გამოვედით ბიბლიოთეკიდან. მამა–დედა, როგორც აღმოჩნდა, უკვე წავიდნენ ტაქსით – პირველი მაცნეები, პირველი გლოვის მგალობნი. ჩვენ, ნონას, მე და დათოს, სხვა მოვალეობა დაგვაკისრა: თვითონ ჩავსულიყავით, მოგვეტანა ჩვენი, საბავშვო გლოვა, რომელსაც ჯერ არ სჯეროდა ამის რეალურობა.

მთელი გზა მერიამდე – ავტობუსში, რომელიც ხვრელ–ნახვრელიან გზაზე არყევდა – გავიარე რაღაც ძილში. დათო, ჩვენი მარადიული მოძრაობა და სისუღეულებების წყარო, იჯდა, შუბლი ცივ მინასთან ჰქონდა მიკრული, და წყალზე ჩუმი იყო. ნონა, ორივე ჩვენი მხარზე რომ გვეხვია, რაღაც ნუგეშისმცემლურს ჩურჩულებდა, მაგრამ სიტყვები ბამბით

გახვეულივით მოდიოდა. მე ვუყურებდი ფანჯრის მიღმა მოცეცხლავ გორებს, ვენახებს, დაბებს და ვფიქრობდი ერთ რამეზე: როგორი სუნი ექნება ახლა მერიას? არა აბზინდასა და კიბილის, არა ღუმელის კვამლისა და თბილი პურისა. არამედ სხვა რამით. სიცარიელით.

მივედით მწუხრისას. ბებიის სახლი, ყოველთვის ასეთი სტუმართმოყვარე და ხმაურიანი, ახლა აღსავსე იყო საზეიმო, მძიმე სიჩუმით, რომელსაც არღვევდა მხოლოდ მოკრძალებული ხმები და ცვილის სუნი. ბებია ეგდო ყველაზე დიდ ოთახში, ღია კუბოში, წელამდე დაფარული მუქი სავანით. მისი სახე მშვიდი იყო, მაგრამ უცხო – იმ ნაოჭების გარეშე, რომლებიც თვალებთან ჩნდებოდა, როცა ის იცინოდა.

თავთან იდგა მცირე რიგუალური მაგიდა – ტაბლა. მასზე ანთებული იყო სქელი ყვითელი სანთელი, მისი ალი ქარისა და ვიდაცის უხილავი ნაბიჯების რიგში ირყეოდა. გვერდით იდგა ჭიქა სუფთა წყლით და თეფში, სავსე მარცვლეულით – ხორბლითა და ქერით.

– ეს წმინდა საჭმელია, – ჩუმად ამიხსნა ნონამ, როცა მე გავიყინე, არ ვიცოდი, თვალი სად გადამეყოლა. – მარცვლეული – ნაყოფიერების, ცხოვრების სიმბოლოა, რომელიც გრძელდება. წყალი კი – იმისთვის, რომ სულს გზაში წყურვილი არ აწუხებდეს. ასე ვესურვებთ მას ყველაფერს საუკეთესოს... იქ.

დამშვიდობება რამდენიმე დღე გაგრძელდა. ყოველი დღე მსგავსი იყო წინა დღის, დაქვემდებარებული მკაცრი, ძველი

რიგუალის. დილით მოდიოდნენ მეზობლები, შორეული ნათესავები. მათ ვერანდაზე ხვდებოდა მამა – ერთ ღამეში დაბერებული, შავებში გამოწყობილი, ქვისაგან გამოთლილი სახით. ისინი ცვლიდნენ მასთან თავშეკავებულ, მძიმე ხელჩაქნევებს, ამბობდნენ მშვიდ, ხორხისეულ სამძიმრის სიტყვებს: მისი სული ღმერთთან იყოს მშვიდობით, გლოვობ თქვენთან ერთად.

მერე სტუმრები სახლში შედიოდნენ. ოთახში, კუბოთი, დაბალ სკამებზე ისხდნენ ქალები – დედა, მამიდები, მეზობლები. ისინი არ გიროდნენ ხმამაღლა. ისინი ჩუმად მიუგდებდნენ გალობას, მონოგონურად და საშინლად, და ეს ხმები ერთიანდებოდა მწუხარების ერთ ნაკადში. მამაკაცები კედლებთან იდგნენ, მდუმარენი და თავმოყრილნი. ყოველი მოსული კუბოში კრეფდა ყვავილს ან გვირგვინს, რამდენიმე წამით უყურებდა ბებიის სახეს, მერე შორდებოდა, რომ ადგილი დაეთმო შემდეგებისთვის.

დაკრძალვის შემდეგ დაიწყო მიცვალებულის მოსახსენიებელი გრაპეზები. ისინი გაიწელნენ ღვთის განმავლობაში, როგორც გრძელი, სევდიანი გრაპეზი, წასულის ხსოვნისათვის. გრძელი სუფრები იყრიდა ნუგბარით, მაგრამ ეს ნუგბარი სხვა იყო – არა გართობისთვის, არამედ ხსოვნისათვის. ჩვენმა მეზობლებმა და ნათესავებმა მოიტანეს ყველაფერი საუკეთესო: ხაჭაპური, ლობიო, საცივი, აჯაფსანდალი, თევზი. სუფრაზე იდგა ქვევრები ღვინით – სქელი, ბუქი, როგორც ჩვენი მწუხარება.

მე და ნონა დავეხმარებოდით: მივართვდით ჭურჭელს, ვავსებდით სასმისებს. ამ დღეებში მე ვისწავლე ჩუმად სიარული, ქვემოთ ყურება და მშერების ენის გაგება. მამაკაცები ასწევდნენ სასმისებს და ამბობდნენ სადღეგრძელოებს – სულის მოსახსენიებლად, ნათელი ხსოვნისთვის, იმ სიყვარულისთვის, რომელიც ბებიას ჰქონდა მისი მცნობელების მიმართ.

– გახსოვთ, როგორ ის კარგად კურნავდა ყველას თაფლით? – ამბობდა ჭადარა ბიძია, მისი ძმა. – და არასდროს არავის არ უთხოვია. არც ღარიბს, არც მდიდარს.

– ან მისი რჩევები? – დასძენდა მეგობელი. – მას ორი სიტყვით შეეძლო, როგორაც თავის ადგილზე დაეყენებინა ჯიუტი ქმარი, ან ტუნწი მეგობელი. სიბრძნე ჰქონდა, მიწიდან მოსული.

– და ხელები ოქროსი, – ამოისუნთქა მამამ, პირველად იმ დღეებში რაღაც თქვა ხმამაღლა. – მთელი სახლი მასზე ეყრდნობოდა. და ჩვენც გაგვზარდა.

მე ვუსმენდი და ვუყურებდი სანთლის ალს. ის ისევაა ფაფარებული. და უცებ მივხვდი, რომ ეს ისტორიები, ეს საჭმელი, ეს ჩუმი ცრემლები – იგივე მარცვლეულია იმ თეფშზე. ხსოვნის ნაყოფიერება. ბებია წავიდა, მაგრამ დარჩა ყველაფერი, რაც მან ჩათესა: სიყვარული, სიბრძნე, ცხოვრების უნარი. და ჩვენ, ყველა, ვინც შევიკრიბეთ, ცოცხალი ყლორტები ვართ მისი ცხოვრებისა.

ბოლო საღამოს, როცა სტუმრების უმეტესობა წავიდა, მე მივედი მაგიდასთან. მარცვლეული ისევ გროვად იდო. მე

ფრთხილად შევეხე მას თითებით. ის მყარი იყო, მშრალი, სავსე ფარული ძალით. და მაშინ გამახსენდა მისი სიგყვები, ყაზბეგის ქუჩაზე ჩვენს სახლში ნათქვამი: სიბერე იმედების ნავთაღის და რეალობის საპნის სუნს ასდის.

არა, ბებო. ასე არა. ახლა შენ ამ მარცვლეულის სუნი გაქვს. და თბილი სანთლის ცვილის. და მიწის, რომელშიც გიბრუნებთ. შენ გახდი ის ფესვი, რომელზეც ლუკა ლაპარაკობდა. ჩვენ კი... ვიბრდებით შემდეგ. და გვემახსოვრება. იმისთვის, რომ ოდესმე, მრავალი წლის შემდეგ, ვიღაცამ მოსახსენიებელ სუფრასთან ჩვენზეც თქვას: გახსოვთ, როგორები იყვნენ ისინი?..

მერე დავბრუნდით მახარაძეში. ჰაერი ჩვენს სახლში ყაზბეგის ქუჩაზე სხვა იყო – სქელი, უძრავი, თითქოს გაყინული მოლოდინში. ბებია აქ არ იყო, მაგრამ მისი არყოფნა გახდა ახალი, ჩუმი თანდასწრება ყველა ოთახში.

მეცხრე დღეს, როგორც იყო, მშობლებმა მოსახსენიებელი სუფრა გაშალეს. ჩვენს სახლში, რომელიც ყოველთვის ღია იყო მეზობლებისთვის, ამ საღამოს ისინი შემოვიდნენ არა ღიმილებით და საჭმლის წილებით, არამედ ჩუმი ნაბიჯებითა და თვალებით, სავსე იმ ცოდნით, რომლის ახსნაც არ არის საჭირო. ყველა მეზობელი ქალი – მარიანა კასიაშვილი, ნათელა სანიშვილი, იმ აფთიაქრის ცოლიც კი მომდევნო ქუჩიდან – ჩუმად გახსნეს სამზარეულოში, დედას დასახმარებლად. ამ დღეს არ იყო კულინარიის შეჯიბრი, არ იყო კამათი რეცეპტებზე. იყო საერთო, სევდიანი მოქმედება – პურის მოჭრა წესიერ ნაჭრებად, სასმისების

განლაგება, მწვანილის გადარჩევა სალათისთვის. ეს იყო მათი, ქალების, გლოვის საქმე, სიგყვების გარეშე გასაგები.

როცა ყველა დასხდნენ გრძელ სუფრაზე, გაშლილი თეთრი სუფრით, სამყარო ჩვენი მისაღების ზომამდე შევიწროვდა. სუფრაზე იდგა ის ძალიან მოსახსენიებელი ჭურჭელი – არა გართობისთვის, არამედ გრძელი, მშვიდი ხსოვნისათვის. ლაპარაკობდნენ ჩუმად. იხსენებდნენ ბებიას უკვე ქალაქური, მეზობლური ისტორიებით: როგორ ასწავლიდა ის ნანულის იმ განსაკუთრებული ხაჭაპურის გამოცხობას, როგორ შეეძლო, ერთი შეხედვით ჩვენს ქუჩას, ეთქვა, რომელ ოჯახშია დღეს მშვიდობა და რომელში – ჩხუბი, როგორ ჩხუბობდა ბაზარზე გამყიდველთან უბრალო მწვანილის გამო, ემუქრებოდა, რომ თვით ბიძინას შესჩივლებოდა.

მე ვიჯექი ნონას გვერდით და ვაკვირდებოდი. ჩემი მზერა მამაჩემზე გაჩერდა. ის არაჩვეულებრივად სწორად იჯდა, და მის პოზაში იყო რაღაც ძველი, მთიულური მონდომება. მაგრამ ხელები, სუფრაზე დაყრდნობილი, ისე ძლიერად ჰქონდა შეკრული, რომ ხელის მტევნები გათეთრებოდა. მის გვერდით იჯდა ლუკა. ამ თვეში მან მოიგო ქალაქის ჩემპიონატი ჭადრაკში. ყველა ახლა სხვანაირად უყურებდა მას – არა როგორც მღუმარე, უცნაურ ბიჭს მდიდარი სახლიდან, არამედ როგორც პიროვნებას. მოზარდ მამაკაცს, რომელმაც უკვე რაღაცას მიაღწია თავისი ჭკუით.

მამა, როგორც ჩანს, გამოვიდა საკუთარი ფიქრებიდან. მან შეხედა ლუკას და გაელღმა.

– ლუკა, – თქვა მან მშვიდად. – შენ რომ გიყურებ, მგონია... როდის მოასწარე ასეთი დიდი გახდომა? აი, მეჩვენება, გუშინწინ თქვენ ჩვენს დათოსთან ერთად ბანძებზე დაგყავდით, მეზობლების ხურმას იპარავდით, ფეხბურთის ბურთით კი ფანჯარა გამიმტვრიეთ.

ზოგიერთის ტუჩების კუთხე დაკანკალდა სუსტ, სევდიან ღიმილში. ლუკა ოდნავ თვალი დაუხარა, მერე თვალები ასწია. და როცა მან ლაპარაკი დაიწყო, მის მშვიდ, ბავშვურ ხმაში გაჩნდა ახალი ნოტები – ღრმა, მამაკაცური, რაღაც შინაგანი ბზარით.

– ძალიან მეცოდება, რომ თქვენი დედა გარდაიცვალა, ბიძია ალიოშა. გულითადად. მაპატიეთ, მერიაში ვერ ჩავედი. ტურნირი იყო.

მამამ ხელი აიქნია, მოიშორა ბოდიშები, მაგრამ მისი სახე უფრო რბილი, თითქმის ნაზი გახდა.

– სწორად გააკეთე, რომ ითამაშე. ბებიას ეს მოეწონებოდა. ის საქმეს პატივს სცემდა. – და ყველას აღავსო ღვინით.

– ამბობენ, რომ მამაკაცები მთელი ცხოვრება დედებს მოწყენით იხსენებენ, – უცებ გააგრძელა ლუკამ.

მამამ ნელა მოაბრუნა თავი, და მისი მზერა მძიმე იყო, ნაჟინარი პირადი, ახლად განცდილი დანაკარგით.

– დედებს... – ხმამ წამით ჩაეგყა, ხრინწიანი გახდა, – დედებს ყველაზე მეტად ვნატრობთ მთელი ცხოვრება. აი, ისეთი ღტოლვა, რომელიც წლებთან ერთად... ის არ ქრება. ის უბრალოდ ძვლებში გაშრდის. ჩონჩხის ნაწილი ხდება. და

გაწევს.

ის გაჩუმდა, უყურებდა მუქ ღვინოს თავის სასმისში, როგორც ჭაში, მერე იკითხა. მარგივი და საშინელი კითხვა, რომლისგანაც ისედაც მშვიდ ოთახში ჰაერი სქელი და უძრავი გახდა, ჭექა-ქუხილის წინ.

– ლუკა, შენ კი... როდის გენატრება დედა ყველაზე მეტად?

სიჩუმე აბსოლუტური გახდა. ფანჯრის გარეთაც კი ჩაცხრა ფრინველები. ყველამ იცოდა, რომ ლუკამ დედა პატარაობაში დაკარგა. ის გაიზარდა სახლში, სადაც სუფევდა უნაკლო წესრიგი, ბილიარდი, წიგნები და ჩუმი, ჭკვიანი საუბრები მამასთან, პროკურორთან. მაგრამ იქ აკლდა ის, რაც არ გამოსყიდულა არანაირი ფულით და შეუცვლელია.

ლუკამ თავი დახარა. იგი ღიძხანს ჩუმად იყო, და ყველამ დაინახა, როგორ იძაბებოდა მისი კისერი, როგორ იკუმშებოდა კუნთები ყბაზე. როცა მან ისევ თავი ასწია, მის ლოყებზე, საწინააღმდეგოდ მთელი მისი ნებისა და ლოგიკისა, ნელა ჩამოცურდა ორი ცრემლი. სუფთა, მშვიდი, ნამივით.

– ყოველდღე, – ხმა იყო წყნარი, მაგრამ მასში იდგა ის ღტოლვა, რაზეც ახლახან ილაპარაკა მამამ. – მე დედაზე ვნატრობ ყოველდღე. ყოველ დღე.

უფროსები ერთმანეთს გადახედეს. მამამ მძიმედ, სულის სიღრმიდან, ამოისუნთქა. მერე მან თავისი დიდი ხელი დაადო ლუკას გამხდარ მხარზე და მოხვია. არა ხელი დაარგყა, არამედ სწორედ მოხვია – მტკიცედ, მამაკაცურად, ამ შეხებით გადასცა მთელი მუნჯი სოლიდარობა თავისი

გლოვისა და მისი გლოვის.

ლამით მე ვფიქრობდი ლუკაზე. მომწიფებული ბავშვი. ბავშვი, რომელიც არ ჩივის. ის უბრალოდ ეგუება უფროსების სამყაროს და თანდათან იზრდება. ილუზიები საბოლოოდ მთავრდება. გაუგებრობა კი გრძელდება, და ის მთელი ცხოვრება გრძელდება.

ჩემმა მამამ, რომელმაც ახლახან დაკარგა დედა, და ლუკამ, რომელიც ცხოვრობს თავისი დედის გარეშე უკვე ათ წელზე მეტია... ჩვენ, ქალები, ხმამაღლა ვგირით. ბევრს ვგლოვობთ, ვლაპარაკობთ ტკივილზე, ვიზიარებთ მას, გამოვიგანთ გარეთ. მამაკაცები კი... ისინი დედების ღვთაებას შიგნით აგარებენ. როგორც ჩუმ, მარადიულ ძრავას, მათი მომწიფების, მათი პასუხისმგებლობის, მათი ხანდახან ზედმეტად მკაცრი თავშეკავების. ეს მათი ბრალი არ არის. ეს მათი გადარჩენის გზაა.

Глава 5

ჩვენი ეზოს გმირის დაბრუნება პარადული კარიდან აგვისტო მახარაძეში – ეს ის დროა, როცა ჰაერი სქელი, სიროფივით ხდება, ცხოვრება კი ნელა და გარმაცად მიედინება. მაგრამ იმ წელს აგვისტო ჩვენს ყაზბეგის ქუჩაზე შემოიჭრა არა სიცხით, არამედ ხმით. ხმა, როგორც მნიშვნელოვან ახალ ამბებს შეჰფერის, მოიგანა ბაბა ვარდომ, ჩვენმა საეზო ტელეგრაფისგმა, ბადრიჯნებიანი ქსოვილიანი ჩანთით რომ ქანაობდა:

– გაგიგიათ?! მასცავლიშვილები ბრუნდებიან! ბაკურიანიდან! დღეს სადამოს!

და ეს საკმარისი იყო იმისთვის, რომ ჩვენი ქუჩა, ჯერ გამოუჯანმრთელებელი სამეგლოვიარო სიჩუმიდან, შეკრთომოდა და მოემზადა. არა იმიტომ, რომ ეშინოდათ. არამედ იმიტომ, რომ ელოდნენ.

მასცავლიშვილების ოჯახი იყო მეხუთე ოჯახი ჩვენს ქუჩაზე. ბესო, ოჯახის მამა – ჩვენი სკოლის დირექტორის მოადგილე, კაცი მუდამ დაინტერესებული სახით. ნანა, დედა – მშვიდი ბიბლიოთეკარი, რომელიც ჩურჩულით ლაპარაკობდა ბაზარზეც კი. მაგრამ დიდებული სპეკულანტი. და მათი შვილი – მამუკა. ის იყო ჩვილმეტი წლის, მაგრამ ენერგია მასში იმდენი იყო, რომ მთელ კვარტალს ეყოფოდა. ის არ იყო უბრალოდ ბიჭი. ის იყო მოვლენა.

მამუკა მასცავლიშვილი – გამომგონებელი, მომღერალი,

მოცეკვავე და კატასტროფების მთავარი სპეციალისტი. მან იცოდა ყველა ახალი სიმღერა, ბაძავდა მაიკლ ჯექსონს, ცეკვავდა ისე, თითქოს მასში ავიდა რაღაც უცხოელი დისკო-მეფის სული, და ჰქონდა ნიჭი, ყველაზე რომანტიკულ მომენტში ეთქვა ის ერთადერთი ფრაზა, რის შემდეგაც გოგონა ცხვირს აწევდა, ან მიდიოდა, ან ძმებს მოიყვანდა.

და აი, ისინი ბრუნდებოდნენ. ყაზბეგის ქუჩის ყველა ბები ჩუმად იყო მამუკას ხრიკების მოლოდინში – ეს წმინდა სიმართლე იყო. ბაბა ვარდო უკვე აკეთებდა პროგნოზებს:

– შარშან მან პეგარდა ჭანიშვილების კარის ქვეშ დადო! ბიძინას კინალამ ინსულტი არ დაემართა! გახსოვთ?

– ან გახსოვთ, როგორ გაზაფხულის ღღესასწაულზე სერენადა უმღერა, ისე ხმამაღლა, რომ ღია გაიღვიძა და დილაშდუ გიროდა? – ითრთუდა ბაბა ლიდა.

ისინი თავებს აქნევდნენ, მაგრამ მათ თვალებში იკითხებოდა არა გმობა, არამედ სპექტაკლის მოუთმენელი მოლოდინი. მამუკა მათთვის იყო რაიკინის თეატრი, ცოცხალი და უფასო.

მე და ჩემი მეგობრები ვისხედით ჩვენს აივანზე და ახალ ამბებს განვიხილავდით:

– ამბობენ, ბაკურიანში ის რაღაც თბილისელ სტუდენტს გაიცნო, – იღუმალებით ჩურჩულებდა ნინა.

– და რა? – ცხვირს იჩეჩავდა ნანა. – ჩვეულებრივად, ალბათ, გაისეირნა მოიწვია და მთის მდინარეში გიგარით გადავარდა.

მე ჩუმად ვიყავი. მაინტერესებდა. მამუკა იმ სახის

აღამიანთა გუნდიდან იყო, რომლებთან ერთადაც მოსაწყენი არასდროს არის. მძიმე კვირების შემდეგ მისი დაბრუნების ამრი იყო როგორც ყლუპი ღიმონათი – მჭკნარი, არც ისე სასარგებლო, მაგრამ მაცოცხლებელი.

მათი ვოლგა ქუჩაზე საღამოს გამოჩნდა. და როგორც კი მანქანა გაჩერდა, მისგან, ქვემეხის გასროლილივით, გადმოფრინდა მამუკა. მან დაინახა მაღაზიასთან სკამზე ჩვენი ტრადიციული პრეზიდენტი – ბაბა ვარდო, ბაბა ლიდა და დეიდა სოფიკო, რომლებიც ჩუმად იყვნენ და უყურებდნენ მას, სუნთქვა შეიკავეს მოქმედების მოლოდინში.

მამუკა გაიყინა, ხელი გულზე მიიტანა და პათოსით შესძახა:

– ოჰ, ჩემი ახალგაზრდობის ქალღმერთებო! ჩემო მუშებო ყაზბეგის ქუჩიდან! რა მშვენივრად გამოიყურებით! თქვენ არ ბერდებით! თქვენ... როგორც ძვირფასი კონიაკი – მხოლოდ ძველებით!

ბებიებმა ცხვირი აიწეწუნეს, მაგრამ ვერ მოაკლოთ თავი ღიმილს.

– აბა, მოკეცე პირი, მოძრაობავ! – სცადა მკაცრად ეთქვა ბაბა ვარდომ. – ორი თვე ისვენებდი, ენას კი მოსვენება არ აქვს!

– რა დასვენება, ბაბა ვარდო! – ამოისუნთქა მამუკამ, ახლოს მივიდა. – ძალიან მომენატრეთ! მთებში სიგყვის გადასაქრობი არავინ იყო. მხოლოდ ექო. ეუბნები: ეჰ, ექო, როგორ არის ბაბა ლიდა?. ის კი პასუხად: ...ა-ა-ა...დ-ა-ა-ა.... სულაც არაა ინფორმატიულად!

– აი, უგიფარი! – თვალი გააბრტყელა ბაბა ლილამ, მაგრამ ჩანდა, რომ მისთვის სასიამოვნო იყო. – და ვისი მოყვანა გინდოდა იქ, ბაკურიანში, ვისზე უნდა გეთხოვა? ან ისევ ცარიელი ხელებით?

მამუკამ ტრაგიკულად თავი დახარა:

– ბედი, ბებებო, ბედი სასტიკია. ბაკურიანის ყველა საუკეთესო საცოლე... თბილისელებზე იყვნენ გათხოვილნი. სუფთა მონოპოლია! მაგრამ მე იმედს არ ვკარგავ! აი, შეგხედეთ – და გული მიცოცხლდება. იქნებ ვინმეს შვილიშვილი გყავს საცოლედ? ლამაზი, კეთილი... – ის ჩაეხუთა დეიდა სოფიკოს, რომელსაც სწორედ თბილისში ელო შვილიშვილი სტუდენტი.

ყველას გაეცინა. ქუჩა თვალწინ ცოცხლდებოდა, ივსებოდა სიცილით და ამ განსაკუთრებული, მამუკაური მაგნეტიზმით. მან იცოდა, როგორ ყოფილიყო თავისი ყველასთვის – ბებიებისთვისაც და ჩვენთვის, ახალგაზრდებისთვის. ის არა უბრალოდ დაბრუნდა – მან დააბრუნა ქუჩას მისი ზაფხულის, ხმაურიანი, უაზრო სუნთქვა.

ჭანიშვილების მეორე სართულის ფანჯარა გაიღო და გამოჩნდა ლუკა. მან შეხედა მამუკას და გაეღიმა.

– ისევ გაგვიხარდა, – თქვა მან მშრალად. – კეთილი იყოს შენი მობრძანება.

– ლუკა, ძმაო! – არ დაიბნა მამუკა. – შენ გაიზარდე! ანდა ორ თვეში დამავიწყდა, როგორი ჯუჯები არიან აქ ყველა? საღამოს მოდი, ახალი კასეტა მოვიტანე!

საღამოს, როგორც იწინასწარმეტყველეს, მასცავლიშვილების სახლთან შეიკრიბა ქუჩის ახალგაზრდობა. მამუკა აღმოჩნდა მიზიდულობის ცენტრი, ადამიანური კოცონი. ის ურიგებდა ჩამოგანილ კასეტებს უცხო მუსიკით, აჩვენებდა ჟურნალ იუნოსკს სანიშნეებით საინტერესო გვერდებზე და დაუსრულებლად ყვებოდა.

– და წარმოიდგინეთ, საღამო, ვარსკვლავები ბაკურიანზე, ფიჭვისა და რომანტიკის სუნი. და აი, ის თბილისელი ლომი, ისეთი თვალებით მიყურებს... მეუბნება: მამუკა, შენ ნამდვილი პოეტი ხარ. მე ვიღებ მას ხელში და ვჩურჩულებ ყურში: თქვენ ჩემი მუზა ხართ! ამაგონეთ.... და ამ მომენტში კარი იღება, შემოდის მამამისი. და ისეთი მშვიდი ხმით მეკითხება: შვილო, ეს ის მამუკაა, რომელმაც წუხელ ჩვენი ბუდლოგი ძეხვით აჭამა, რომ შენთან სალაპარაკოდ? მუზა, ამბობ?.

ყველა სიცილით იფრქვეოდა. სიცილი იყო ხმამაღალი, გადამღები და ისეთი საჭირო ყველაფრის შემდეგ, რაც იყო. მეც ვიცინოდი, ცრემლებს ვიმშრალებდი. ჩანდა, რომ ამ სიცილით ჩვენ ბოლოს და ბოლოს ჩამოვრეცხეთ ჩვენი ეზოდან მწუხარების მინარევი, რომელიც დარჩა მერიის შემდეგ. ლუკაც კი იღიმებოდა კუთხეში, თავს აქნევდა. გიორგი იჯდა ჩემ გვერდით და რაღაც ეჭვიანულად ბუზღუნებდა კლოუნს და ცირკაჩზე, მაგრამ თვითონაც ვერ აშორებდა თვალს მამუკას, მოხიბლული იყო მისი უაზრო თავისუფლებით.

როცა ყველა ნელ-ნელა გაიფანტა, ბაბა ვარდომ სკამიდან

შესძახა მამუკას:

– ხვალ შემოდი, ღვებელებს მოგიტოვებ! რაღაც უბედური ხარ, ყველა გოგო გარბის შენგან!

– ბებო, – პასუხი გასცა მან, თაყვანი სცა, – მე უბედური კი არა, მე – თავისუფალი მხატვარი ვარ! ღვებელებს კი... მე ყოველთვის ღვებელებზე ვარ!

მამუკა დაბრუნდა. და მასთან ერთად დაბრუნდა ჩვენს ქუჩაზე რაღაც ძალიან მნიშვნელოვანი – მსუბუქი, სულელური და სრულიად აუცილებელი უფლება, უბრალოდ იყო ბედნიერი. მაშინაც კი, თუ ამისთვის საჭიროა ოდესმე სხვისი ბუღლოგი ძეხვით გამოკეცო ან სამ სიცრუეში მოიგყო.

გიორგი, კარამდე რომ მაცილებდა, მკითხა:

– აბა, საინტერესო იყო?

– საინტერესო, – გულწრფელად ვუპასუხე მე. – მასთან არ მოგებმრდება.

– მხოლოდ და მხოლოდ, – ჩაიბურტყუნა მან. – ხმაური, ჩხაკუნი, შიგ კი

– ვინ თქვა, რომ შიგ ერთი რამ უნდა იყოს? – მოულოდნელად ჩემთვის ვუპასუხე. – იქნებ, ვიდაცას შიგ ჩუმი გონება აქვს, როგორც ლუკას. სხვას კი – აი, ასეთი მარადიული სადღესასწაულო ფეერვერკი. ორივე – მართალია.

გიორგიმ გაკვირვებულმა შემომხედა და არაფერი უპასუხა.

ჩვენ ყველანი აქ რაღაცნაირად ვცდილობდით,

გაგვზარდა. ლუკა – თავისი გონებით და განმარტოებით, გიორგი – თავისი სერიოზულობით. მე – ჩემი დასკვნებით ცხოვრებასა და სიკვდილზე. მამუკა კი... ის იყო ზრდასრული ერთადერთი: უნარში, არ ეშინოდა, რომ სულელად გამოჩენილიყო. მზადყოფნაში, ხმამაღლა წაექცა, ხმამაღლა ჩამოძდარიყო გუბეში და ხმამაღლა ეთქვა ამის შესახებ, რომ ირგვლივ ყველას სიცილი ატყდომოდა. და ამაში იყო თავისი, განსაკუთრებული სახის მამაცობა. არა ის, რაც ეყრდნობა ჯიუგ სიჩუმეს, როგორც მამაჩემს. არამედ ის, რომელიც გადმოედინება გარეთ, როგორც შამპანური – მჭკნარი, ცხვირში ხვდება, მაგრამ მყისიერად ამაღლებს გუნებას.

Глава 6

ყავა, ლობიო და მარადიული ბუგბუგი

კვირადღე მწვერვალში იყო – ის გარმაცა, ბლანგი დრო, როცა უკვე ბანაობდი, საზამთროც ჭამე და უსაქმურობისგან განჯვას იწყებ. ჰაერი მდინარეზე კანკალებდა, გახურებული ხრეშისა და გალახის სუნი იდგა, და ციკალებიც კი, ჩანდა, ბუჩქებში მიათრთნენ.

– ეი, ყაზბეგელებო! გამოდით!

მეზობელი ქუჩიდან ბიჭების ხმა გაისმა, როგორც განგაშის სიგნალი. ბუუუასკენ მიმავალ ბილიკზე იდგა მაყვანეთელი ბიჭების შეკრება – ხმაურიანი, სიმაგრო, მუდამ თავგადასავლების მაძიებლები.

გიორგი, რომელიც ვერანდაზე ლიმონათის ბოთლით იჯდა, მყისიერად მოეწყო. – ლევან! მამუკა! ლუკა! – შესძახა მან სახლებისკენ. – მაყვანეთელები ფეხბურთზე მიწვევენ!

ლევანი ერთ წუთში გამოჩნდა, მშვიდი და თავმოყრილი, საკონტროლო წინ. მამუკა გადმოხტა შორტებითა და მაისურით, გზად კედებს იკვრავდა. – მეც? – გამოიხედა ფანჯრიდან ღათო. – შენ კარში იქნები, – ჩააგდო გიორგიმ ისეთი ტონით, რომელიც წინააღმდეგობას არ იღებდა.

ლუკა გამოვიდა ბოლოს, ისეთი სახით, თითქოს ის გამოაღვიძეს მნიშვნელოვანი სახელმწიფო საქმეებისგან. მას ფეხბურთი არ უყვარდა და არ ეხერხებოდა, მაგრამ მეგობრებზე უარის თქმა არ უნდოდა. – მე მცველობაში,

– გააფრთხილა მან. – კარგი, – ჩაიცინა მამუკამ. – მაინც ადგილს დაიკავებ.

მე, როცა მათი მზადება დავინახე, ვერანდიდან გადმოვხტი: – მეც თქვენთან! ვნახავ.

თამაშობდნენ ქვემოთ, მდინარესთან. იქ, სადაც განიერი ჭალის მდელოები ტყემლე იყო გადაჭიმული, ადგილობრივმა ბიჭებმა დიდი ხნის წინ მოაწყვეს მიწა. კარების მაგივრად იდგნენ ნაირბაჟი დიდი ქვები, რომლებიც უხსოვარი დროიდან ვიღაცამ მდინარიდან ამოათრია. მეც ადრე ვთამაშობდი ფეხბურთს მეგობრებთან, მაგრამ მერე გავიზარდე და უარი ვთქვი.

თამაში ლიხად დაიწყო. გიორგი, როგორც ყოველთვის, დარბოდა მოედანზე, თითქოს ცდილობდა კოსმოსში გარღვევას. ლევანი თამაშობდა გათვლით და მკაცრად – ის არ იყო სწრაფი, მაგრამ თავით კარგად მუშაობდა, იტაცებდა ბურთებს და აკეთებდა ზუსტ გადაცემებს. მამუკა დარბოდა შეშლილივით, მაგრამ ბურთი მასთან იმდენ ხანს ჩერდებოდა, რომ საჭირო იყო, რომ საკუთარ ფეხებზე წაექცე. – შენ რა გაწუხებს! – ყვიროდა მასზე გიორგი, როცა მამუკა კარებში დარტყმის ნაცვლად, რატომღაც აკეთებდა გედმეტ ფინგს და კარგავდა ბურთს. – მე არგისტი ვარ და არა ფეხბურთელი! – იმეგებოდა ის.

ლუკა მცველობაში იდგა ისეთი სახით, თითქოს მუზეუმის ექსპონატს იცავდა. როცა ბურთი მისკენ მიფრინავდა, ის ორიდან ერთს აკეთებდა: ან ფილოსოფიური სიმშვიდით უშვებდა, ან, თუ თამაშში ჩართვა მოუწევდა, სადმე აგდებდა,

ოღნავ შორს. – ლუკა, ეს ბურთია და არა საჭადრაკო მხედარი, მას წიხლი უნდა! – ყვიროდა მამუკა.

კარში დათო მთელი ძალით ცდილობდა. ის ცუდი მეკარე არ იყო – რეაქცია ჰქონდა, ხტომაც. მაგრამ მაყვანეთელ ბიჭებთან, მათ წინაშე, თავს იკუმშებოდა. როცა მასზე გოლიათი კაცი მოფრინავდა, დათო ხშირად თვალებს ხუჭავდა და უბრალოდ იქითვე ესროლებოდა. – დათო, დაიჭირე! – მხარს ვუბამდი მე ნაპირიდან. – შენ მათზე უკეთესი ხარ!

და დათო იჭერდა. აგარებდა, მაგრამ იჭერდა.

მეორე ტაიმის ბოლოს ანგარიში 5:4 იყო ჩვენთა სასარგებლოდ. გადამწყვეტი გოლი გაიტანა გიორგიმ – ქვემეხისებრი დარტყმით, რომლისგანაც მეტოქის მეკარემ მხოლოდ დახამხამება მოასწრო.

მაგრამ იმის მაგივრად, რომ დამარცხება ეღიარებინათ, მაყვანეთელმა ბიჭებმა ხმაურის აგება დაიწყეს: – ეს გოლი არ იყო! ბურთმა ხაზი არ გადმოკვეთა! – როგორ არ გადმოკვეთა? მე თვითონ ვნახე! – აღშფოთდა გიორგი. – შენ სად იდექი? იქ მსაჯი არ იყო, არ ითვლება!

მათი მთავარი წამქეზებელი იყო ტანზე დაბალი, მეტსახელად ჩიკა – თავხედი, მუდამ განახევრებული თვალებით. იგი მიუახლოვდა ლევანს. – მისმინე, ჭკუას. თქვენ წააგეთ. ეგრე, შენზე პაკეტი სიგარეტი. პირობა იყო. – რა პირობა? – ლევანმა წარბიც კი არ მოხარა. – არანაირი პირობა არ ყოფილა. თქვენ წააგეთ. – არა ყოფილა? – ჩიკამ მკერდში უბიძგა. ის შეირყა, მაგრამ გაძლო. – შენ კიდევ

მელაპარაკე. მოდი, ჩქარა, გაიქეცი მაღაზიაში და კარგად დაეშორლებით.

გიორგი წინ გაიჭიმა, მაგრამ ლევანმა ქესტით შეაჩერა: – არაა საჭირო. მე არაფერს არ ვყიდულობ. ჩვენ სამართლიანად მოვიგეთ.

გარშემო ჰაერი შესქელდა. მეზობელი ბიჭები ჩვენების გარსში იჭერდნენ. მამუკა მოიწყო, მზად იყო, თუ არა ჩხუბისთვის, გასაქცევად და დასახმარებლად. ლუკამ სათვალეები აიღო და ჯიბეში გამოაცალა – ქესტი, რომელიც ნიშნავდა, რომ ის მზად იყო ნებისმიერი შედეგისთვის, თუნდაც ყველაზე სულელურის.

და მაშინ წინ გამოველი მე.

– ჩიკა, სულ გაგიჟებული ხარ? – ჩემი ხმა მანგარებდა. – თვითონ წააგეთ, ახლა ჩვენებს ბრალს სდებთ? ნაბიჭვრები!

ჩიკა შემომებრუნდა, კბილები გამოაჩინა: – ეგ, ნინო-მანდარინო. შენ საერთოდ ჩაეშვი, შენს საქმეში არ ერევი. წადი, ჯობია, კომპოტი ხარშო, გოგო.

მისი კომპანიიდან ვიღაცამ ღრიალი მოჰკრა. მე ვიგრძენი, როგორ შემომედინა სისხლი სახეზე. მაგრამ თავი შევიკავე. ჯერ.

– კიდეც ერთი სიგყვა, – გამოვხატე კბილებს შუა, – ისეთ კომპოტებს მოგიხარშავ, რომ არ გადახდება. – აი მეშინია-მეშინია, – ჩიკამ ნაბიჯი გადადგა ჩემკენ, დამაშტერდა. – რას მიზამ, გოგო?

– ეს გინახავს?

მე ავაფრიალე და მუშტი ჩავარტყი პირდაპირ თვალში.

დარცემა მუსტი და ძლიერი იყო – ბიჭებთან წლებიანი ურთიერთობა, ხეებზე ცოცხლა, ბაზრიდან მძიმე ჩანთების ტარება აისახა. ჩიკამ ააჰა, სახეზე ხელი აიგაცა, უკან დაიხია.

– ხომ გა... – ჩიკამ ხელი ასწია, მაგრამ გიორგი და ლევანი უკვე გვერდით იყვნენ. – მხოლოდ შეეხე, – ჩუმაღ, მაგრამ ძალიან მნიშვნელოვნად თქვა ლევანმა. გიორგი მუნჯად მუშგები მოკრა.

მამუკამ ისტვინა – შორიდან, სახლებიდან, ვილაცის ყეფა გამოეხმაურა. შეიძლება დახმარება არ ჩქარობდა, მაგრამ ხმამ მაწური იმოქმედა.

ჩიკამ შეეხო აღიღებულ თვალს, მიმოიხედა ჩვენებს – ჯიუგ ლევანს, ჩხუბისთვის მზად გიორგის, უცნაურად მშვიდ ლუკას, აღგზნებულ, მძიმედ მოსუნთქავე მე – და გადააფურთხა.

– კარგი, – გამოსცრა კბილებს. – თქვენი იყო. მაგრამ ეს არ არის დასასრული.

– დასასრულია, – მოგკვეთე მე. – და თვალიც დაიმახსოვრე. იმისთვის, რომ იცოდე, როგორ ელაპარაკო გოგოებს.

მეზობელი ბიჭები, ჩურჩულით, წავიდნენ. ჩიკა მიდიოდა ბოლოს, სულ უკმაყოფილოდ გვიყურებდა და ბრაწუნა სილას ეხებოდა.

როცა ისინი კუთხეს მიღმა გაქრნენ, მამუკამ ამოისუნთქა: – ნინო... – იცი, – მან თავი კომიკურად დაუქნია, – არა უშედეგოდ ვარჯიშობდი თქვენზე... – მან გაიხსენა

ბავშვობა, როცა მას, გიორგის, ლევანსა და ლუკას ჩემგან ხშირად ხვდებოდათ. მე ისინი მაღალი და მყარი ვიყავი. – საშინელება? – ჩავიცინე მე, კიდეც მძიმედ ვსუნთქავდი. – ბრწყინვალე! – გამოაცხადა მან. – თვალი კინალამ გამოაცალე! ნინო-გერმინატორი!

დათო უყურებდა და თაყვანს სცემდა, შიშში იყო. – რატომ ჩაერიე? ის ხომ ხარივით მაგარია! – მე პატარა ვარ, მაგრამ ბოროტი, – მოვკვეთე მე. მერე ლევანს მივუყურე. – შენ როგორ ხარ? – მე? – ლევანმა სათვალეები გაისწორა, რომელიც უკვე მოასწრო ჯიბიდან ამოუღო. – მე ნორმაში. მაღლობა შენ. მაგრამ ასე კიდევ აღარ გააკეთო. – რატომ? – იმიტომ, რომ მე თვითონ უნდა გამეკეთებინა. შენ კი მომასწარი.

გიორგი მოვიდა ჩემთან და ჩუმად გამომიწოდა ლიმონათის ბოთლი. – ნახე, დალიე. და... კარგი ხარ. – ეს თითქმის აღიარება იყო. თითქმის.

ჩვენ ვიდექით ნაპირზე, ხუთივე, ჩხუბის შემდეგ მძიმედ ვსუნთქავდით, მაგრამ ვგრძნობდით უცნაურ, მთვრალ ერთიანობას. მდინარე შრიალებდა, სადამო ეშვებოდა მთებზე, და მე უცებ მივხვდი, რომ ეს, ალბათ, ბედნიერებაა. როცა შეგიძლია ვიღაცის თვალში ჩაარგყა მეგობრისთვის, და როცა შენი მეგობრები ღებანან ზურგს უკან, როგორც კედელი. და ამ კედელში იყოს ერთი – გენიოსი, რომელმაც არ იცის ბურთის დარტყმა; მეორე – მშვიდი ინტელიგენტი; მესამე – სანთებელა თვალებით; მეოთხე – მარადიუსი ჯამბაზი. მაგრამ ისინი არიან. და მე მათთვის ვარ.

ჰაერი ყაზბეგის ქუჩაზე სადამოსთვის სქელი და ტკბილი
გახდა შემწვარი ყავის სუნით. ეს სუნი, როგორც ინდიელების
სიგნალური კვამლი, შეკრიბდა ჩვენს სახლთან ყველა დედა.
ჭიშკართან სკამზე, ლობიოს გაჯებით შემოფუშებულზე,
მოეწყვნენ დედა ნანული, მარიანა და ნათელა. პატარა ღია
იჯდა საფეხურზე და სერიოზულად, საქმიანად, აკრეფდა
ხულას თავის პატარა ჯამში.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.